STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 07216

GESHIKHTE FUN DER ARBETER BAVEGUNG

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation

AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

מאַרקסיסטישע שטודיר קורסן

די אַרבעטער באַוועגונג אין ענגלאַנד פאַרן וועלט קריג

פינפטע לעקציע

פאַרלאַג
אינטערנאַציאָנאַלער אַרבעטער אָרדן
80 פינפטע עוועניו
ניו יאָרק, 1933

Copyrighted 1933 by the
INTERNATIONAL WORKERS ORDER, Inc.
80 FIFTH AVENUE
NEW YORK

דאָס פינפטע קאַפּיטל

אינהאַלט

1. די עקאָנאָמישע און סאָציאַלע פּאַרענדערונגען אין דער עפּאָכע פון פאַר־קריג אימפּעריאַליזם.

2. די ווירטשאַפטלעכע און פּאָליטישע אַנטוויקלונג פון ענגלאַנד זינט דער העלפט פון 19טן יאָרהונדערט:

דער אונטערגאַנג פונם ענגלישן אינדוסטריע־מאָנאָפּאָל. דער קאָלאָניען־מאָנאָפּאָל פון ענגלאַנד. דער פּאָליטישער רעזשים פון ענגלאַנד פאַרן וועלט־קריג.

3. דער ענגלישער טרייד־יוניאָניזם:

די ענגלישע אַרבעטער־באַוועגונג נאָכן טשאַרטיזם — די פּאַרטייאישע מעטאָדן פון טרייד־יוניאָניזם — דער „נייער" טרייד־יוניאָניזם.

4. דער סאָציאַליזם אין ענגלאַנד און די לייבאָר־פּאַרטיי:

די סאָציאַל־דעמאָקראַטישע פּאַרטיי. די פאַביאַנער — די אומאָפּהענגיקע אַרבעטער־פּאַרטיי — די לייבאָר פּאַרטיי און איר פּאָליטיק.

5. די אויבערשטע און אונטערשטע שיכטן פונם ענגלישן פּראָלעטאַריאַט:

די רעזולטאַטן פון אונטערהאַנדלונגען. די אַרבעטער אַריסטאָקראַטיע און די נידעריקערע שיכטן פונם אַרבעטער־קלאַס — דער וואוקס פון דער ענגלישער אַרבעטער־באַוועגונג פאַרן וועלט־קריג.

צוגאָב:

לענין וועגן שטרייטיקייטן מיטן אָפּאָרטוניזם אין די רייען פון דער אומאָפּהענגיקער אַרבעטער־פּאַרטיי.

מעטאָדישע אינסטרוקציע ווי צו שטודירן דאָס פינפטע קאַפּיטל

קודם־כל מוז מען גוט באַקאַנט ווערן מיט די עקאָנאָמישע און סאָציאַלע אי־בערקערענישן וואָס זיינען די סמנים פונם אויפקום פונם אימפּעריאַליזם.

אין דער ענגלישער געווערקשאַפטן־באַוועגונג דאַרף מען נאָכפאָלגען די „קלאַ־סישע" אויסבילדונג פונם רעפאָרמיזם און זיך קלאָר מאַכן די עקאָנאָמישע באַדינ־גונגען וואָס ברענגען אים.

אין דער אַנטוויקלונג פון די פּאָליטישע אַרבעטער אָרגאַניזאַציעס פון ענג־לאַנד, דאַרף מען זיך צוקוקן פון איין זייט צו די שלעכטע רעזולטאַטן פון סעק־טאַנטיזם, אָפּזונדערן זיך פון דער מאַסע און פון דער צווייטער זייט די סכנה פון א ניט־מאַרקסיסטישער, אָפּאָרטוניסטישער מאַסן־פּאַרטיי, אַזוינע ווי די „לייבאָר־פּאַרטיי" איז.

ביים אָפּשאַצן די סאָציאַל־פּאָליטישע געזעצגעבונג אין ענגלאַנד דאַרף מען פאַרשטיין, אַז די געזעצן זיינען אָנגענומען געוואָרן ערשטנס, אונטערן דרוק פונם אַרבעטער־קלאַס און צווייטנס, כדי צו געווינען דעם אַרבעטער־קלאַס פאַר דער אימ־פּעריאַליסטישער פּאָליטיק און אימפּעריאַליסטישן קריג פון דער ענגלישער בור־זשואַזיע.

מען זאָל זיך נאָך אַמאָל נעמען צו דער באַשרייבונג וועגן דער ענגלישער אַר־בעטער־באַוועגונג אין דער צייט פונם טשאַרטיזם (דער 2טער העפט פון אונזער קורס). דעמאָלט וועט מען קלאָר באַגרייפן, ווי אַזוי די פאַרענדערונגען אויף דעם ווירטשאַפטלעכן געביט פאָרמירן זיך אין די פאַרשיידענע פאַזן פון דער אַרבעטער־באַוועגונג אין ענגלאַנד.

די עקאָנאָמישע און סאָציאַלע פאַרענדערונגען אין דער עפּאָכע פון פאַר-קריג אימפּעריאַליזם

צום סוף פון 19טן און אָנהויב פון 20סטן יאָרהונדערט, איז דער קאַפּיטאַליזם אַריין אין זיין העכסטער און לעצטער שטופע, וועלכן מיר רופן אימפּעריאַליזם. וואָס זיינען די וויכטיקסטע סמנים פון דער אימפּעריאַליסטישער עפּאָכע?

1. אין דעם פּעריאָד, ווערט דער קאַפּיטאַליזם אַ מאָנאָפּאָל-קאַפּיטאַליזם. צוליב דער אויסערגעוויינלעך פאַרשנעלטער קאָנצענטראַציע פון פּראָדוקציע אַנטשטייען גרויסע מאָנאָפּאָל-פאַראייניקונגען, קאַרטעלן, סינדיקאַטן, טראַסטן, וועלכע נעמען אַריין די גאַנצע עקאָנאָמישע מאַכט אין זייערע הענט.

2. די באַנקען מאַכן אויך דורך אַזאַ אינטענסיוון פּראָצעס פון קאָנצענטראַציע. דער באַנק-קאַפּיטאַל ווערט צוזאַמענגעשמאָלצן מיט דעם קאַפּיטאַל פון דער אינדוסטריע. ס'אַנטשטייט דער אַזוי-גערופענער פינאַנץ-קאַפּיטאַל.

3. דער אימפּעריאַליסטישער קאַמף פאַר קאָלאָניעס, ספערן פון איינפלוס, ווירטשאַפט-טעריטאָריעס, קוואַלן פון רוי-שטאָפן א. אַז. וו. ווערט זייער דרינגנדיק. אָבער די טעריטאָריעלע פאַרטיילונג פון דער וועלט צווישן די גרעסטע קאַפּיטאַליסטישע שטאַטן איז שוין געענדיקט. יעדע נייע פאַרטיילונג קען נאָר דערגרייכט ווערן דורך פיזישער מאַכט. דערפאַר זעען מיר דעם פיבערהאַפטן געיעג צו באַוואָפענען זיך, סיי אויף דער יבשה, סיי אויפן ים.

4. דער אימפּעריאַליזם אַנטוויקלט די הערשאַפט פון אַ הייפעלע פינאַנסירן און די אונטערדריקונג פון זייער אַ גרויסער מערהייט פון דער באַפעלקערונג פון דער וועלט, דורך אַ גרופּע אימפּעריאַליסטישע „קולטור-שטאַטן". אויף אַזאַ אופן אַנטשטייט דער טיפּ פון אַדמיניסטראַטיווע און פּאַראַזיטיש-קאָרופּטע רענטיער-שטאַטן וואָס לעבן פון עקספּלואַטירן זייערע קאָלאָניעס. צום סוף פירט דער אימפּעריאַליזם — אויף וויפל ער באַשרייַנקט אין אַ געוויסער מאָס די אָנטרייב-קראַפט פון קאָנקורענץ — צו

דער פאַרלאַנגזאַמונג פון פּראָגרעס און דורך דעם צום פאַנאַנדערפאַל פון קאַפּיטאַליזם.

דער אימפּעריאַליזם איז די לעצטע סטאַדיע פון קאַפּיטאַליזם, דער אָפּשטאַרבנדיקער קאַפּיטאַליזם. פון איין זייט ווייזן אונז די ריזן־אונטערנעמונגען דאַרויף, אַז דער אימפּעריאַליזם „פירט אונז צו דער באַלדיקער אַלץ אַרומנעמענדיקער פאַרגעזעלשאַפטלעכונג פון די מיטלען פון פּראָדוקציע" (לענין). פון דער צווייטער זייט הערשט, כאָטש די פּראָדוקציע נעמט אָן אַן אַלץ שטאַרקערן געזעלשאַפטלעכן כאַראַקטער, אַזוי ווי פריער, די אַנאַרכיע פון דער קאַפּיטאַליסטישער געזעלשאַפט. די אָנגעזאַמלטע פאַרמעגנס בלייבן אין פּריוואַטע הענט. די סאָציאַלע קעגנזאַצן ווערן אַלץ שאַרפער. ניט קוקנדיק אויף אַלע אינטערנאַציאָנאַלע אָפּמאַכן ווערט די קאָנקורענץ צווישן די קאַפּיטאַליסטישע מדינות שטאַרקער, די קאָנקורענץ וואָס פירט אין סוף צו מלחמות. אין דער זעלבער צייט ווערט דער קאַמף פון די מאָנאָפּאָליזירטע צווייגן פון אינדוסטריע קעגן די ניט מאָנאָפּאָליזירטע, אויפן אינווייניקסטן מאַרק, ווי אויך דער קאַמף צווישן די מאָנאָפּאָל־גרופּן, ניט פאַרקלענערט, נאָר אַלץ שטאַרקער.

אַ גרינטלעכערע כאַראַקטעריסטיק פונם אימפּעריאַליזם וועט דער לייענער געפינען אינם העפט איבער פּאָליטישער עקאָנאָמיע. דאָ מוזן מיר זיך באַנוגענען מיט דערדאָזיקער אַלגעמיינער כאַראַקטעריסטיק פונם אימפּעריאַליזם.

דאָס הערשן פון פינאַנץ־קאַפּיטאַל אויפן געביט פון דער עקאָנאָמיק געפינט זיין פּאַראַלעל אין דער דיקטאַטור פון דער פינאַנץ־אָליגאַרכיע אויפן געביט פון דער מדינה פאַרוואַלטונג און אין דער רעגירונגס־מאַכט.

— „דאָס איז דאָס ערגסטע אין דער היינטיקער רעגירונגס־מאַכט — זאָגט פּאַוולאָוויטש, איינער פון די וויכטיקסטע סאָוועטישע פאָרשער אויפן געביט פון אימפּעריאַליזם — און אַ בולטער סימן פון אַזאַ אָליגאַרכישער סיסטעם איז, וואָס די מאַסן אונטער אַזאַ רעזשים, קענען אפילו ניט די נעמען פון זייערע אמתע הערשער און ניט געקרוינטע קיסרים און מלכים. מיליאָנען מענטשן האָבן געגלויבט, אַז אין זייער לאַנד האָט רעגירט אַ ווילהעלם און זיינע מיניסטאָרן, אָדער אַן עדוואַרד און לאָיד דזשאָרדזש, אַ פּואַנקאַרע, אָדער קלעמאַנסאָ. אין דער אמתן אָבער ליגט די גאַנצע מאַכט אין די הענט פון אַן אומבאַקאַנטן, אַן אַנאָנימען, וועלכער איז דער הויפּט פון קרעדיט ליאָנע, אָדער פון דער דייטשער באַנק."

די וויכטיקייט פון דעם שטאַט ווערט אַלץ גרעסער. ער שטעלט זיך די אויפגאַבע צו פאַרלייכטערן דעם קאַמף פון מאָנאָפּאָל־פאַראייניקונגען

אויף די אויסלענדישע מערק, און צוליב דעם פארשטארקט ער דעם מיליטאריזם מיט אלע כוחות. פון דער צווייטער זייט, פארשטארקט די רעגירונג איר דרוק אויפן ארבעטער־קלאס, א חוץ דער סיסטעמאטישער קארופציע וואס ער פירט אן צווישן די רעפארמיסטישע טיילן פון דער ארבעטער באוועגונג. ער טוט עס אויך דורכדעם וואס ער שטרעבט צו פארגרעסערן די עקספלואטאציע פון פראלעטאריאט און אונטעדריקט מיט געוואלד אלע פראטעסט־אקציעס פונם פראלעטאריאט.

אונטער דידאזיקע באדינגונגען ווערט יעדע מער אדער ווייניקער באדייטנדע אקציע פון פראלעטאריאט — אן אקציע קעגן דער רעגירונגס־מאכט, ד. ה. א פאליטישע אקציע.

מיט דעם אויסערגעוויינלעכן אויסוואקסן פון דער רעגירונגס־מאכט זעען מיר דעם אונטערגאנג פון דעם פארלאמענטאריזם און די פעלשונג פון זיין ראלע, דאס איינשריינקען אדער אפשאפן פון „דעמאקראטישע פרייהייטן".

אין דעם אימפעריאליזם ווערט די בורזשואזיע אלץ אפענער א רעאקציאנערער קלאס. לויט דער צוגעפאסטער באמערקונג פון דעם דייטשן בירגערלעכן עקאנאם וו. זאמבארט, פאראייניקט דער מאדערנער בורזשוי דריי אייגנשאפטן אין זיין פערזאן — ער איז אין דער זעלבער צייט א רויבער, א שווינדלער און א פעאדאלער האר.

ס'קומען פאר געוויסע פארענדערונגען אין דער גרופירונג פון פארשיידענע שיכטן פון דער קליין־בורזשואזיע אין דער שטאט און אין דארף. די קליינע אינדוסטריעס ווערן אלץ מער אפהייננגיק פון די גרויסע אינדוסטריעס און די מאנאפאל־פאראייניקונגען. אין דער צייט וואס די אויבערשטע שיכטן פון דער קליין־בורזשואזיע, וועמענס דערפאלג איז אפהייניגיק פונם דערפאלג פון די גרויסע אינדוסטריעס זיינען די הייסטע פארטיידיקער פון אימפעריאליזם, איז פאראנען א מעגלעכקייט פון אן אפאזיציאנעלער שטעלונג קעגן דעם אימפעריאליזם ביי די נידעריקערע שיכטן פון קליין־בירגערטום, וואס ווערן רואינירט פון דער גרויס־אינדוסטריע.

אין דער צייט פון קריזיס, וועלכער ברייננגט מיט זיך א פארארימונג פון די מאסן, פון דער שטאטישער קליין־בורזשואזיע, ווען דער פראלעטאריאט ווערט א קראפט, מיט וועלכן מען מוז זיך רעכענען, קענען די קליינבירגער און קודם־כל די נידעריקערע און מיטעלערע שיכטן פון זיי, זיך דערנענטערן צום פראלעטאריאט (ווי ס'האט געטראפן אין דייטשלאנד אין 1923).

א פארמע פון אפאזיציע פון דער קליין־בורזשואזיע קעגן דעם פינאנץ קאפיטאל איז אבער אויך דער אנטיסעמיטיזם — „דער סאציאליזם פון די נאראנים". אין אונזערע טעג באמיט זיך דער פאשיזם אפצוטויטן די אומצופרידנקייט פונם קליינבירגערטום. אבער די מאסן שטאטישע קליינ־

בירגער ווילן זיך אליין מער איבערצייגן אז אלע אנטי־קאפיטאליסטישע לאָזונגען פון די נאַציאָנאַלע סאָציאַליסטן זיינען אַ פּוסטע דעמאַגאָגיע, וואָרים דער אמתער ציל פונם פאַשיזם איז דאָס אויפשטעלן פון אַן אוממיטלבארער טעראָריסטישער דיקטאַטור פון גרויס־קאַפּיטאַל. נאָר דער קלאַסן־באַוואוסטער פּראָלעטאַריאַט קען אין דער שפּיץ פון אלע אונטערדריקטע קלאַסן געפינען אַן אויסוועג פונם היינטיקן קריזיס.

די עפּאָכע פון אימפּעריאַליזם באַשאַפט אַ גרופּירונג פון די קלאַסן־קראַפטן אויך אין דאָרף. פון איין זייט וואַקסט דער גרויס־פּויערים־קלאַס, וואָס עקספּלואַטירט דעם לוין־אַרבעטער. פון דער אַנדערער זייט, וואַקסט דער קלאַס פון די לוין־אַרבעטער; צו זיי קומען צו דער האַלב־פּראָלעטאַריער אָדער דער קליין־פּויער, וועלכער מאַכט אַ לעבן, אָדער פון לוין־אַרבעט, אָדער פון אַרבעט אויף אַ געדונגענעם שטיקל ערד. צווישן די מיטלערע פּויערים ווידער, ד. ה. אַזעלכע, וועמענס באַלעבאַטישקייט — אין קעגנזאַץ צו די קליין־פּויערים — ברענגט אריין פּראָדוקטן, וואָס מען קען פאַרקויפן אויפן מאַרק, הערשט, לויט לענינס באַהויפּטונג, די „שטימונג און וועלט־אַנשויאונג פון אַ באַלעבאָס". דידאָזיקע מיטלע פּויערים אין די קאַפּיטאַליסטישע לענדער וואַקלען זיך צווישן די צוויי הויפּט־קרעפטן פון דער געזעלשאַפט, צווישן דעם פּראָלעטאַריאַט און דער בורזשואַזיע.

אין דער עפּאָכע פון אימפּעריאַליזם, וואַקסט דער אַזוי־גערופענער נייער מיטל־קלאַס, די שיכט פון דער טעכנישער אינטעליגענץ (אינזשינערן, טעכניקער, בוכהאַלטער, אָנגעשטעלטע א. א. וו.) זייער גיך.

אין די פאַראייניקטע שטאַטן, צום ביישפּיל, האָט די צאָל פון ספּעציאַליסטן, אינזשינערן, פאַרטרעטער פונם אַדמיניסטראַטיוו־טעכנישן פּערסאָנאַל און פון פרייע פּראָפעסיעס, באַטראָפן אין יאָר 1910 בערך צוויי־און־אַ־האַלב מיליאָן מענטשן; אין יאָר 1920 האָט שוין די צאָל באַטראָפן דריי־און־אַ־האַלב מיליאָנען מענטשן, ד. ה. 8 און אַ האַלב פּראָצענט פון אַלע לוין־אַרבעטער. אין דייטשלאַנד האָט די צאָל אָנגעשטעלטע פון דער טעכנישער אינטעליגענץ, שוין אין דער צייט פון 1882 ביז 1907, זיך פאַרפירפאַכט, בשעת די צאָל פון די אַרבעטער אין דער זעלבער צייט, האָט זיך פאַרגרעסערט נאָר אויף הונדערט פּראָצענט. לויט דער פאָלקס־ציילונג אין בערלין פון 1925, האָבן די טעכנישע אָנגעשטעלטע און באַאַמטע מיט זייערע פאַמיליעס אויסגעמאַכט כמעט 28 פּראָצענט פון דער גאַנצער באַפעלקערונג.

ווי אַזוי דערקלערט זיך דער וואוקס פון דער טעכנישער אינטעליגענץ? דער ווירטשאַפטלעכער פּראָצעס פאַרלירט דעם פּערזענלעכן כאַראַקטער. דעם פּלאַץ פון קאַפּיטאַליסט אַלס אָנפירער פון פּראָדוקציע פאַרנעמט די טעכנישע אינטעליגענץ. די בורזשואַזיע פאַרוואַלטעט שוין נישט

מער נאָר זי הערשט. די פונקציעס פון פאַרוואַלטונג, פון פירערשאַפט, פון קאָנטראָל, פון אויפפּאַסן, ווערן אָנגעפירט פון דער טעכנישער אינטעליגענץ.

די אויבערשטע שיכטן פון דער אינטעליגענץ, וועלכע האָבן אַזוינע גרויסע פאַרדינסטן פאַרן קאַפּיטאַליסט, ווערן פאַרשמאָלצן מיטן אָנפירנדיקן אַפּאַראַט פון די מאָנאָפּאָל־פאַרבאַנדן און פונם אימפּעריאַליסטישן שטאַט און ווערן דערנערט פונם „מער־ווערט". די ברייטע מאַסע פון דער טעכנישער אינטעליגענץ, וואָס גרעסער זי ווערט, ווערט אַלץ מער פּראָלעטאַריזירט. כאָטש לויט זייער לעבנס־שטייגער שטעלן זיי מיט זיך פאָר בלויז „ווייסע־קאָלנער פּראָלעטאַריער", בלייבן דאָך איבער ברייטע שיכטן פון דער טעכנישער אינטעליגענץ אונטערן איינפלוס פון דער קאַפּיטאַליסטישער אידעאָלאָגיע. זיי נעמען זיך אַ משל פון „די מענטשן וואָס זיינען צו עפּעס געקומען" און האָפן אַליין אויך צו מאַכן אַ קאַריערע. אָבער דער ווירטשאַפטלעכער קריזיס לערנט די אָנגעשטעלטע און די באַאמטע־מאַסע, צו דערנענטערן זיך צום רעוואָלוציאָנערן פּראָלעטאַריאַט, צו פאַרטרויען זיך זייער פירערשאַפט און מיט אים צוזאַמען קעמפן צו איבערבויען די געזעלשאַפט.

דער אַרבעטער־קלאַס ווערט דורך דעם אימפּעריאַליזם געשפּאָלטן. די בורזשואַזיע וועקט דעם אינטערעס פון געוויסע שיכטן פון אַרבעטער־קלאַס אויף מאָנאָפּאָל פּראָפיטן, דורכדעם וואָס זי וואַרפט זיי צו אַ ביסן פון די אומגעהייערע עקסטרע־פּראָפיטן פון קאַפּיטאַל, וועלכע זי נעמט אַריין, צוליב איר מאַכט־פּאָזיציע אויפן וועלט־מאַרק (אַנטוויקלטע טעכניק פון אייניקע מדינות א. אז. וו.) און וואָס זי פּרעסט ארויס פון קאָלאָניעס און האַלב־קאָלאָניעס. די דאָזיקע אויבערשטע שיכטן פונם אַרבעטער־קלאַס, די אַרבעטער־אַריסטאָקראַטיע פירט צו קאָרופּציע פונם אַרבעטער־קלאַס; צו ווערן פאַרפירט פון דער אימפּעריאַליסטישער אידעאָלאָגיע. אַזוי אַרום באַשאַפט דער אימפּעריאַליזם דעם אָפּאָרטוניזם אין אַרבעטער־קלאַס גופא.

אין פּראָגראַם פון קאָמוניסטישן אינטערנאַציאָנאַל ווערט די קאָרופּציע פון דער אַרבעטער־ביוראָקראַטיע דורכן אימפּעריאַליזם מיט די ווערטער באַשריבן:

„דאָס־דאָזיקע אָפּקויפן, האָט געהערשט און הערשט אויפן גרויסן מאסשטאב אין די שטארקסטע אימפּעריאליסטישע לענדער; דאָס ווייזט זיך ארויס צום בולטסטן אין דער אידעאָלאָגיע און פּראקטיק פון דער ארבעטער־אריסטאָקראטיע און פון די ביוראָקראטישע שיכטן פון ארבעטער־קלאס ד. ה. די אָנפירנדיקע עלעמענטן פון דער סאָציאל דעמאָקראטיע און פון די געווערקשאפטן וועלכע האָבן זיך ארויסגעוויזן צו זיין די דירעקטע טרעגער פון בירגערלעכן איינפלוס צווישן פּראָלעטאריאט און

די בעסטע שטיצע פון דער קאַפּיטאַליסטישער אָרדנונג.

„אָבער אפילו ווען דער אימפּעריאַליזם פאַראורזאַכט דעם וואוקס פון א קאָרופּטירטער אויבערשיכט פונם ארבעטער־קלאַס, צעשטערט ער אָבער סוף־כל־סוף דעם איינפלוס פון דאָזיקן אויבערשטן שיכט אפן אר־בעטער־קלאַס. ווייל די פאַרשאַרפונג פון די קעגנזאַצן אינם אימפּעריאַ־ליזם, די פאַרערגערטע לאַגע פון דער ברייטער ארבעטער־מאַסע און די מאַסן־ארבעטלאָזיקייט פונם פּראָלעטאַריאַט, די ריזיקע קאָסטן פון די מלחמות, דאָס פאַרלירן פון דעם מאָנאָפּאָל פון געוויסע מאַכטן אויפן וועלט־מאַרק, צום סוף, דער פאַרלוסט פון די קאָלאָניעס, גראָבן אונטער דעם פונדאַמענט פון סאָציאַל־אימפּעריאַליזם צווישן די מאַסן.“

ס'וואָלט אָבער געווען פאַלש צוצורעכענען די גאַנצע מאַסע פון קוואַ־ליפיצירטע אַרבעטער צו דער אַרבעטער־אַריסטאָקראַטיע.

די מאָדערנע ווירטשאַפטלעכע און טעכנישע אַנטוויקלונג (בעלט סיס־טעם, פאָרדינירונג א. אז. וו.) פירט צו וויכטיקע ענדערונגען אין דער סטרוק־טור פונם פּראָלעטאַריאַט. די ביידע שיכטן פונם פּראָלעטאַריאַט — די אַר־בעטער אַריסטאָקראַטיע און ניט קוואַליפיצירטע אַרבעטער, ווערן איינגע־שרונקען. די צענטראַלע פיגור פונם אַרבעטער־קלאַס איז היינט היינט־צו־טאָג אין די קאַפּיטאַליסטישע לענדער אין דעם מאַשין פּראָצעס פון פּראָדוק־ציע, דער האַלב־געשולטער מעכאַנישער אַרבעטער. וואָס ס'שייך דער אַר־בעטער אַריסטאָקראַטיע באַשטייט זי נאָר פון א דינעם שיכט ספּעציעל קוואַ־ליפיצירטע אַרבעטער, אויפזעער, ווערקצייג־מאַכער, מייסטערס א. אז. וו.

אין ענגלאַנד איז געקומען דער וואוקס פון אָפּאָרטוניזם אין דער אַר־בעטער־באַוועגונג אין צוזאַמענהאַנג מיטן אימפּעריאַליזם לויט לענינען „אמ־פּריסטן און אמקלאָרסטן“. מיר גייען איצט אַריבער צו דער באַשרייבונג פון דער כאַראַקטעריסטיק פון דער פּאָליטישער און ווירטשאַפטלעכער אַנט־וויקלונג פון ענגלאַנד אין דער עפּאָכע פונם פאַר־קריג אימפּעריאַליזם.

2. די ווירטשאַפטלעכע און פּאָליטישע אַנטוויקלונג פון ענגלאַנד זינט דער צווייטער העלפט פונם 19טן יאָרהונדערט

דער אונטערגאַנג פונם ענגלישן אינדוסטריע מאָנאָפּאָל

דער זיגרייכער אויפשטייג פונם קאַפּיטאַליזם אין ענגלאַנד ווערט אין דער צייט פון 19טן יאָרהונדערט פאַרביטן אף א פּראָצעס פון לאַנגזאַמער ליקווידאַציע פון ענגלאַנדס ווירטשאַפטלעכער הערשאַפט אויפן וועלט־מאַרק. ס'איז אמת, אז ענגלאַנד בלייבט דאָס וויכטיקסטע קאַפּיטאַליסטישע לאַנד

אין איירָאפּע. די טעקסטיל־אינדוסטריע פון ענגלאַנד בלייבט די הערשנדע אויף דעם וועלט־מאַרק. דער אַרויספיר פון ענגלישע מאַשינען שטייגט גוואַלטיק. די ענגלישע האַנדל־פלאָטע איז נאָך אַלץ די שטאַרקסטע. אָבער גלייכצייטיק זעט זיך גאַנץ בולט אַ פאַרלוסט אין טעמפּאָ פון דער ווירט־שאַפטלעכער אַנטוויקלונג פון ענגלאַנד. ענגלאַנד ווערט אַלץ מערער צו־ריקגעשטויסן פון די יונגע קאַפּיטאַליסטישע שטאַטן, פון דייטשלאַנד און פון די פאַראייניקטע שטאַטן.

לאָמיר אָנגעבן אַ פּאָר ביישפּילן:

אין יאָר 1850, האָט ענגלאַנד געליפערט 53.2 פּראָצענט פון דער רוי־אייזן פּראָדוקציע פון דער וועלט, אין 1910 שוין אָבער נאָר 15.5 פּראָצענט. בשעת אין ענגלאַנד איז די פּראָדוקציע פון רוי־אייזן פון 1850 ביז 1913 געשטיגן פון 2.25 מיליאָן טאָן אויף 10.4 מיליאָן טאָן, איז זי אין דער זעלבער צייט אויסגעוואַקסן אין דייטשלאַנד פון 0.4 מיליאָן טאָן אויף 19.4 מיליאָן טאָן, און אין אַמעריקע פון 0.56 מיליאָן טאָן אויף 31.5 מיליאָן טאָן. אין דער צייט פון 1870 ביז 1897 האָט די ענגלישע פלאָטע צו פאַרצייכענען אַ צוואוואוקס פון 185 פּראָצענט, די דייטשע אָבער אַ צוואוואוקס פון 250 פּראָצענט. אין דער אייזן־אינדוסטריע איז ענגלאַנד דורך אירע קאָנ־קורענטן פאַרשטופּט געוואָרן אויפן פערטן פּלאַץ (נאָך די פאַראייניקטע שטאַטן, דייטשלאַנד און פראַנקרייך). אין מאַשין־בוי, אין דער עלעקטרי־שער אינדוסטריע, און אין דער כעמישער אינדוסטריע — אויף דעם דריטן פּלאַץ (נאָך די פאַראייניקטן שטאַטן און דייטשלאַנד).

דער, אין די זיבעציקער און אַכציקער יאָרן, אָנגעקומענער איבערבייט אין ענגלאַנדס פּאָזיציע, באַשטעטיקט צום בעסטן דעם געזעץ פון דער ניט גלייכמעסיקער אַנטוויקלונג אינם קאַפּיטאַליזם. דער פאַקט, וואָס ענגלאַנד האָט פאַרלוירן מער הערשאַפט אויפן וועלט־מאַרק, אַ הערשאַפט וועלכע די „הערשערין איבער די ימים" האָט אָנגעהאַלטן לאַנגע יאָרן אומגעשטערט, דערקלערט זיך קודם־כל דורכן אומגעהויערן שנעלן וואוקס פון דער אינ־דוסטריעלער און פינאַנציעלער אַנטוויקלונג פון דייטשלאַנד און די פאַראיי־ניקטן שטאַטן.

דאָס זינקען פונם ענגלישן אינדוסטריע־מאָנאָפּאָל איז אָבער אויך אַרויסגערופן געוואָרן דורך זיין אינערלעכער ווירטשאַפטלעכער אַנטוויקלונג. אין דער ערשטער ליניע דאַרף מען פאַרשטיין דעם איינפלוס וואָס דער עקס־פּאָרט פון קאַפּיטאַל האָט געהאַט אויף דער פאַרלאַנגזאַמונג פון טעמפּאָ פון דער אינדוסטריעלער אַנטוויקלונג פון ענגלאַנד. ווייטער דאַרף מען פאַרשטיין די אָרגאַניזאַטאָרישע און טעכנישע צו־ריקגעשטאַנענקייט פון אַ ריי ענגלישע צווייגן פון אינדוסטריע.

אויפן הינטערגרונט פון דער פריערדיקער מאָנאָפּאָל־שטעלונג האָט זיך דער טעכנישער פאַנאַנדערפאַל פון דער ענגלישער אינדוסטריע זייער בולט אַרויס־געוויזן. בשעת די קאָנקורענטן פון ענגלאַנד האָבן אַנטוויקלט זייער אינ־דוסטריע אויף דער באַזע פון דער מאָדערנסטער טעכניק האָט זיך אין אַ גאַנצער ריי פון ענגלישע צווייגן פון אינדוסטריע אַרויסגעוויזן אַ צעשפּלי־טערונג, אַ טעכנישע צוריקגעשטאַנענקייט אין דער פּראָדוקציע און אין די אָפּזאַץ־מעטאָדן. בשעת אין אַמעריקע, למשל, אין 1915 האָט די פּראָ־דוקציע פון אַ הויך־אויוון באַטראָפן 135,000 טאָן האָט דערזעלבער הויך־אויוון אין ענגלאַנד פּראָדוצירט נאָר 33,000—65,000 טאָן. פון דער טעכ־נישער צוריקגעשטאַנענקייט פון דער ענגלישער אינדוסטריע גיט אונז אויך אַ בילד די צאָל פון פּאַטענט־מעלדונגען; אין 1880 זיינען אין ענגלאַנד בערך 30,000 פּעטענטס געמאָלדן געוואָרן; אין די פאַרייניקטע שטאַטן 14,00; אין יאָר 1900 זיינען אין ענגלאַנד געווען 13,170 פּאַטענטן, אין די פאַראייניקטע שטאַטן זיינען אָבער געווען 26,500 פּאַטענטן. בשעת די מע־טאַלורגיע האָט אין אַ ריי לענדער אין די לעצטע צענדליקער יאָרן פאַרן וועלט־קריג איבערגעלעבט אַ רעוואָלוציע אין איר טעכניק, איז די ענגלישע מעטאַלורגיע געבליבן שטיין ביי איר אַלטער טעכניק. דורכן טעכנישן פאָרשריט אין די אַנדערע לענדער, אין דער קאָנקורענץ פון נייע רוי־שטאָפן און אַנדערע מינים ענערגיע, איז דאָס וואַקסן פון אַלטע צווייגן פון אינ־דוסטריע (צ. ב. דער קוילן־אינדוסטריע) אין ענגלאַנד לאַנגזאַמער געוואָרן. דערצו האָבן נאָך די אַלטע קאַפּיטאַל־אינוועסטירונגען באַשאַפן אַ שטרויכ־לונג פאַר גיכער און אַלגעמיינער איינפירונג פון פולקאָמענערע אַרבעט־מעטאָדן. כדי צו דערגרייכן אירע קאָנקורענטן האָט ענגלאַנד פשוט געמוזט אָפּשטעלן אַ סך פון אירע אַלטע זאַוואָדן.

דער קאָלאָניאַל מאָנאָפּאָל פון ענגלאַנד

ווען דער אינדוסטריעלער מאָנאָפּאָל פון ענגלאַנד האָט זיך צוליב די אויבנדערמאָנטע סבות צעברעקלט, איז דער בריטישער קאָלאָניען־מאָנאָפּאָל נישט נאָר געבליבן דערזעלבער נאָר נאָך שטאַרקער. אין דער צייט פון 1860־1880 האָט ענגלאַנד דערוואָרבן 5.2 מיליאָן קוואַדראַט קילאָמעטער לאַנד מיט 122.3 מיליאָן איינוואוינער. אין 1914 האָט דער קאָלאָניאַלער באַזיץ פון ענגלאַנד באַטראָפן 33.5 מיליאָן קוואַדראַט קילאָמעטער מיט 393.5 מיליאָן איינוואוינער, בשעת ענגלאַנד גופא האָט פאַרנומען נאָר 0.3 מיליאָן קוואַד־ראַט קילאָמעטער און האָט דעמאָלט געהאַט 46.5 מיליאָן איינוואוינער. די ענגלישע קאָלאָניעס זיינען אַלזאָ, לויט דער טעריטאָריע 110 מאָל און לויט דער צאָל איינוואוינער 8 מאָל גרעסער ווי דאָס מוטער־לאַנד. אויף יעדן ענגלענדער זיינען אויסגעפאַלן 7—8 קאָלאָניאַלע שקלאַפן.

דיווירטשאַפטלעכע באַדייטונג פון די קאָלאָניעס פאַר ענגלאַנד קען מען אָפּשאַצן דערפון וואָס אין יאָר 1913 איז 40 פּראָצענט פון ענגלישן עקספּאָרט געגאַנגען אין די קאָלאָניעס. די קאָלאָניעס (קאַנאַדע, אויסטראַליע, ניי־זעלאַנד, דרום אַפריקע, אינדיע) האָבן ווידער עקספּאָרטירט 58.9 פּראָצענט פון זייערע סחורות קיין ענגלאַנד. אָבער די בריטישע קאָלאָניעס זיינען ניט נאָר אַפּזאַץ־מאַרקן און ליפעראַנטן פון ביליקע רוי־שטאָפן פאַרן מוטערלאַנד. די ענגלישע קאָלאָניעס זיינען אויך די וויכטיקסטע געביטן פאַרן עקספּאָרט פון ענגלישן קאַפּיטאַל (ביז 50 פּראָצענט פונם גאַנצן ענגלישן קאַפּיטאַל־עקספּאָרט איז געגאַנגען אין די קאָלאָניעס).

אָבער ביי דער באַפעסטיקונג פון איר קאָלאָניאַלן מאָנאָפּאָל, שטויסט זיך ענגלאַנד אָן אויף אַ ריי שוועריקייטן. צוערשט איז אין די קאָלאָניעס גופא אנשטאַנען אַן אינדוסטריעלע אַנטוויקלונג (הויפּטזעכלעך אין דער „לייכטער" אינדוסטריע). לאַנקאַשייר — וואָס איז אַ סך יאָרהונדערטער געווען דער צענטער פון דער ענגלישער טעקסטיל־אינדוסטריע — פילט אַלץ מער די קאָנקורענץ פון בוימוואָל־שפּינערייען און וועבערייען פון אינדיע. ענגלאַנד אַליין האָט ניט ווילנדיק אַנטוויקלט די קאָנקורענץ אין די קאָלאָניעס. דער עקספּאָרט פון טעקסטיל־מאַשינען באַטרעפט, צום ביישפּיל, אַ פערטל פון דעם גאַנצן מאַשינען־עקספּאָרט. גיט מען נאָך צו אַז צוליב דעם פרייען האַנדל קענען די אויסלענדישע קאָנקורענטן ארויסשטויסן ענגלאַנד אין אירע אייגענע קאָלאָניעס, ווערט קלאָר פאַרוואָס צווישן די ענגלישע אימפּעריאַליסטן איז אַלץ מער פּאָפּולער געוואָרן דער געדאַנק, אַז מען מוז דעם פרייען האַנדל פאַרבייטן דורך אַ שוץ־טאַריף סיסטעם.

פון גרויסער באַדייטונג פאַר דער באַפעסטיקונג פון בריטישן קאָלאָניאַלן מאָנאָפּאָל איז דאָס, וואָס ענגלאַנד איז אין דער עפּאָכע פון אימפּעריאַליזם געוואָרן דער וועלט־באַנקיר. די קאָנצענטראַציע פון באַנקען האָט אין ענגלאַנד זיך ריזיק פאַרגרעסערט. אין יאָר 1890 זיינען אין ענגלאַנד געווען 104 אַקציען־באַנקען — אין יאָר 1900 זיינען שוין נאָר געווען 77 און אין 1914 — 38. פינף ריזיקע באַנקען האָבן באַהערשט דאָס גאַנצע ווירטשאַפטלעכע לעבן פון לאַנד. דער ענגלישער קאַפּיטאַל־עקספּאָרט איז גוואַלטיק אויסגעוואַקסן. דער קאַפּיטאַל־עקספּאָרט פון דייטשלאַנד האָט באַטראָפן 40־60 מיליאָן פונט שטערלינג, פראַנקרייך 80־100 מיליאָן פונט שטערלינג — דער קאַפּיטאַל־עקספּאָרט פון ענגלאַנד איבער 200 מיליאָן פונט שטערלינג אַ יאָר. אין 1914 האָט דער גאַנצער בריטישער קאַפּיטאַל אין אויסלאַנד באַטראָפן 3.5 מיליאַרד פונט שט. אַזאַ טעמפּאָ פון קאַפּיטאַל־עקספּאָרט האָט געמוזט אָפּשוואַכן די אינדוסטריעלע אַנטוויקלונג פון ענגלאַנד. די אינוועסטירונגען אין אייגענעם לאַנד זיינען געזונקען. אַלץ גרעסערע סומען זיינען אריינגעלייגט געוואָרן אין אויסלענדישע אונטערנעמונ־

גען. אין 1913, למשל, האָבן די אינוועסטירונגען אין אויסלאַנד באַטראָפן ביז 80 פּראָצענט פון אַלע נייע ענגלישע אינוועסטירונגען.

דער פּאָליטישער רעזשים פון ענגלאַנד פאַרן וועלט-קריג

ביז 1918 האָט ענגלאַנד ניט געהאַט קיין אַלגעמיינע וואַל־רעכט, ס'איז ניט געווען קיין פרויען־וואַל־רעכט. שטימבארעכטיקט זיינען נאָר געווען פּערזאָנען, וועלכע האָבן פאַר דער רעגיסטראַציע געצאָלט פאַר 12 חדשים דירה־געלט, לכל הפּחות, 10 פונט שטערלינג. אַ סך מענטשן וואָס האָבן געצאָלט פאַר זייערע צימערן אָדער שלאָף־פּלעצער ווייניקער ווי צען פונט און אויך די הויז־אָנגעשטעלטע זיינען אויף דעם אופן אויסגעשלאָסן גע־וואָרן פון שטימען. אין דערזעלבער צייט האָט אָבער דאָס געזעץ דערלאָזט, אַז מענטשן, וואָס האָבן באַזיצט שטיקער לאַנד אין פאַרשידענע געגנטן האָבן געקענט עטלעכע מאָל שטימען.

אין ענגלאַנד ווייסט מען אויך ניט פון ספּעציעלע וואַלן אויסצוקלייבן פון די צוויי, וואָס האָבן געצויגן די גרעסטע צאָל שטימען, און די וואַל־קרייזן זיינען זייער ניט גלייך צעטיילט. דערפון שטאַמט וואָס די וואַלן האָבן אָפט געהאַט אומדערוואַרטעטע רעזולטאַטן.

אין אָנהויב פון 20סטן יאָרהונדערט ווערט אַלץ קלאָרער, אַז דער פּאַר־לאַמענט פאַרלירט די באַדייטונג און די גאַנצע מאַכט גייט איבער אין די הענט פון דער רעגירונג, אין וועלכער דריי אָדער פיר פירער פון די הערשנ־דע קליקעס שפּילן די אַנטשיידענע ראָלע. דאָס רעכט פון „האוז אָוו קאָ־מאָנס" אויף געזעצגעבונג און קאָנטראָל, ווערט אַלץ באַשריינקט.

ווייטער זענען מיר אַזוינע אַריסטאָקראַטישע איבערבלייבענישן אין ענגלישן פּאָליטישן רעזשים, ווי דאָס „אויבערשטע הויז" (לאָרדן־הויז) און דער קעניג. דאָס לאָרדן־הויז האָט אַפילו אַ לאַנגע צייט געהאַט דאָס רעכט אָפּצוּוואַרפן געזעצן וואָס זיינען אָנגענומען געוואָרן פון אונטערן־הויז. אין יאָר 1911 איז דאָס רעכט אָפּגעשאַפט געוואָרן. אָבער דאָס לאָרדן־הויז קען נאָך אַלץ, אויב אַ געזעץ געפעלט אים ניט, אָפּלייגן עס אויף 2 יאָר. אין דער לעצטער צייט פּרוּוון די פריצים, די באַזיצערישע קלאַסן, ווידער צו פאַרשטאַרקן דאָס לאָרדן־הויז, כדי זיך צו באַוואָרענען קעגן די סאָציאַלע עקספּערימענטן פון אונטערשטן־הויז. אַזוי איז אויך מיט דער מאַכט פון קעניג. דער קעניג איז אַ לאַנגע צייט געווען אַ שטיק דעקאָראַציע (די דע־קאָראַציע קאָסט אָפּ 650,000 פונט שטערלינג אַ יאָר). מיט דעם אָנקום פון דער עפּאָכע פון אימפּעריאַליזם און דער אויפטרייסלונג פון דער מאָנאָ־פּאָל־שטעלונג פון ענגלאַנד, קען מען זען סמנים צו פאַרשטאַרקן ווידער די מאַכט פון קעניג.

אַ לאַנגע צייט האָט זיך דער פּאָליטישער רעזשים פון ענגלאַנד גע־שטיצט אויף דער פּאַרטיילונג פון דער אַרבעט צווישן צוויי פּאַרטייען — די ליבעראַלן און די קאָנסערוואַטיוון.ביידע פּאַרטייען האָבן זיך געביטן מיט דער מאַכט. זינט דעם סוף פון 19טן יאָרהונדערט, האָבן די קאָנסערוואַטיוון פאַרטראָטן די אינטערעסן פונם גרויסן גוט־באַזיצער, דער שווערער אינ־דוסטריע און פון פינאַנץ־קאַפּיטאַל. דאָס פּאַרמעגלעכע פּויערנטום איז זיי אויך נאָכגעגאַנגען.

די קאָנסערוואַטיוון האָבן געשטרעבט צו פאַרפעסטיקן די אַריסטאָקראַ־טישע איבערבלייבענישן פונם פּאָליטישן רעזשים אין ענגלאַנד. ס'האָבן זיך אַלץ אָפטער געהערט די קאָנסערוואַטיווע טענות פאַר אַ שוץ־טאַריף. די ליבעראַלן האָבן פאַרטראָטן דערפאַר די אינטערעסן פון די באַשעפטיקטע ביי דער אינדוסטריע, די האַנדלס־בורזשואַזיע, דאָס שטאָטישע קליין־ביר־גערטום און די בירגערלעכע אינטעליגענץ. אַ סך אַרבעטער האָבן אויך אָפּגעגעבן זייערע שטימען די ליבעראַלן. די פּאָליטישע פּראָגראַם פון די ליבעראַלן איז געווען: בירגערלעכע דעמאָקראַטיע, פרייער האַנדל און ניט אַריינמישן זיך אין באַציאונגען פון אַרבעט און קאַפּיטאַל. אין פּעריאָד פון אימפּעריאַליזם האָבן זיך די צוויי פראַקציעס פון דער בורזשואַזיע דערנענ־טערט איינע צו דער אַנדערער. אַ טייל פון די ליבעראַלן (די יוניאָניסטן) איז איבערגעגאַנגען אין לאַגער פון אימפּעריאַליזם און האָט רעגירט פון 1905-1895 צוזאַמען מיט די קאָנסערוואַטיוון. אין 1905 זיינען די ליבע־ראַלן געקומען צו דער מאַכט און האָבן אָנגעפירט מיט ענגלאַנד אין דער צייט פון וועלט־קריג.

אונטערן איינפלוס פון דער פאַרשטאַרקטער אַרבעטער־באַוועגונג און צוליב דער נויטווענדיקייט צוצוגרייטן דאָס פאָטערלאַנד צום רייף־ווערנדיקן וועלט־קריג, האָבן ביידע בירגערלעכע פּאַרטייען אָנגעהויבן צו קאָנקורירן אין דורכפירן רעפאָרמען, כדי צו געווינען פאַר זיך די מאַסן. דיזראַעלי, דער פירער פון די קאָנסערוואַטיוון, האָט שוין אין די זיבעציקער יאָרן צוזאַ־מענגעשטעלט אַ דעמאַגאָגישע פּראָגראַם פון סאָציאַלע רעפאָרמען, כדי צו באַפעסטיקן די קאָנסערוואַטיוון דורך פאַרבונדן זיך מיט די מאַסן. שפּעטער האָבן די קאָנסערוואַטיוון געפּרואווט ווירקזאַמער מאַכן זייער אימפּעריאַ־ליסטישע פּראָגראַם מיט די טענות, אַז די באַפעסטיקונג פון דער ענגלישער קאָלאָניאַלער ממשלה און דער איבערגאַנג צום שוץ־טאַריף וועט געבן די מיטלען פאַר דער פינאַנצירונג פון סאָציאַלע רעפאָרמען. די קאָנסערוואַ־טיוון זיינען אויך געווען די דאָזיקע וועלכע האָבן דורכגעפירט די אַגראַר־רעפאָרם אין אירלאַנד אין 1903.

די אירלענדישע פראַגע האָט געהאַט אַ גרויסע וויכטיקייט פאַר דער אינערלעכער פּאָליטיק פון ענגלאַנד. אירלאַנד איז געווען אין דער אמתן

די נאָענטסטע קאָלאָניע פון ענגלאַנד.

> „די נאַציאָנאַלע אונטערדריקונג און די קאַטוילישע רעאַקציע האָבן פון די פּראָלעטאַריער פון דעם אומגליקלעכן לאַנד געמאַכט בעטלער; פון די פּויערים — מיזעראַבלע, אומוויסנדע און טעמפּע שקלאַפן פון די גלחים; דער בורזשואַזיע פאַר אַן ארומגעצוימטער קאַפּיטאַליסטישער פעסטונג פאַר דעספּאָטן איבער די אַרבעטער, און די אַדמיניסטראַציע אַ באַנדע געוואוינט צו אַלערליי גוואַלט־מיטלען.“ (לענין)

די מיליאָנען, די קליינע און גאָר קליינע פּאַכטער (ערד־אַרבעטער) זיינען געווען אין די הענט פון אַ הייפעלע פון גרויסע לאַנד־באַזיצער, וועלכע האָבן אַלע מאָל פאַרגרעסערט די רענט פון דער פּאַכטונג (ערד־באַאַרבעטונג) און נאָך דעם ענדיקן זיך פונם קורץ־טערמיניקן פּאַכט־קאָנטאַקט, האָבן זיי די פּויערים אַרויסגעטריבן פון זייער לאַנד און אַפילו קאָנפיסקירט דאָס קאַפּיטאַל וואָס די פּאַכטערס האָבן דאָרט אַריינגעלייגט. ס׳פאַרשטייט זיך, אַז די לאַגע האָט אַרויסגערופן אַ גרויסע באַוועגונג צווישן די איר־לענדישע פּאַכטער, אַ באַוועגונג, וואָס האָט געפירט צום אָפענעם קריג צווישן ענגלישן אימפּעריאַליזם און דער אירלענדישער פרייהייט־באַוועגונג. אַ חוץ דער דירעקטער אונטערדריקונג פון די אומרועג צווישן די פּויערים האָט אָבער דער ענגלישער אימפּעריאַליזם אָנגעווענדעט אַ מעטאָדע פון נאָכגעבן אַביסל. אַזוי אַרום האָט מען דורכגעפירט די אַגראַר־רעפאָרם פון 1903. די רעפאָרם איז באַשטאַנען אין דעם, וואָס אַ מיליאָן פונט שטער־לינג איז באַשטימט געוואָרן צום אויסקויפן דעם באָדן פון די אירלענדישע לענדלאָרדס (די באַדינגונגען זיינען געווען זייער גינסטיק פאַר די לענד־לאָרדס). אָבער אַפילו די רעפאָרם האָט ניט אָפּגעהאַלטן דאָס פאַרטרייבן פון די פּאַכטער פון זייערע שטיקלעך ערד. אין 1907 האָבן די צו־דער־מאַכט־געקומענע ליבעראַלן, ווייטער געפירט די דאָזיקע פּאָליטיק פון די קאָנ־סערוואַטיוון, דורכדעם וואָס זיי האָבן דורכגעפירט אַ געזעץ, אַז די לאָנקעס פון די איירישע פּריצים ווערן קאָנפיסקירט פאַר אַ באַלוינונג און איבער־געגעבן צו די פּאַכטער. דידאָזיקע רעפאָרמען האָבן פאַרשטאַרקט דעם קליינעם לאַנד־באַזיצער, וועלכער האָט זיך אָבער אינגאַנצן דאָך ניט גע־קענט באַפרייען פון דער אָפּהיינגיקייט פון לענדלאָרד. שפּעטער, אין 1914, האָט אירלאַנד באַקומען אַ באַשריינקטע אויטאָנאָמיע. אירלאַנד האָט באַ־קומען אַן אייגענעם פּאַרלאַמענט; די העכערע מאַכט איז אָבער אַלץ געבליבן אין די הענט פון ענגלאַנד, וועלכע האָט געהאַט דאָס רעכט אָפּצושאַפן די געזעצן, וואָס דער איירישער פּאַרלאַמענט האָט דורכגעפירט. דער קאַמף פון אירלאַנד פאַר איר פרייהייט און פאַר אַן אַגראַר־רעפאָרם האָט זיך דער־מיט ניט געענדיקט, און אין דער צייט פון דער אימפּעריאַליסטישער מלחמה

אין 1916 האָט אויסגעבראָכן אַן אויפשטאַנד אין אירלאַנד, וועלכער איז בלוטיק אונטערדריקט געוואָרן פון די ענגלישע אימפּעריאַליסטן.

מען מוז נאָך צוגעבן, אַז נאָך אין דער צייט פון וועלט־קריג האָט שוין דער איירישער פּראָלעטאַריאַט געהאַט געשפּילט אַ וויכטיקע ראָלע אין דער נאַציאָנאַלער באַוועגונג אין אירלאַנד (די אירלענדישע בורזשואַזיע און די אירלענדישע אינטעלעקטואַלן זיינען געווען פאַר אַ פאַראייניקונג מיט ענג־לאַנד). אין דער שפּיץ פון די אירלענדישע אַרבעטער האָט זיך געשטעלט דזשים לאַרקין, וועלכער איז געווען קעגן אַ פאַראייניקונג מיט דער נאַציאָנאַלער בורזשואַזיע און איז אַרויסגעטראָטן פאַרן פּראָלעטאַרישן קאַמף אין נאָמען פון סאָציאַליזם.

די ליבעראַלן פון ענגלאַנד, וועלכע האָבן זיך מיט אַלע כוחות געקלאַ־מערט אין דער מאַכט, האָבן אַרויסגעוויזן אַן אייפער פאַר רעפאָרמען. כדי אַריינצונאַרן די אַרבעטער, האָט דער ליבעראַליזם אפילו קאָקעטירט מיטן סאָציאַליזם.

די פּאָליטיק פון די ליבעראַלן איז אָנגעצייכנט געוואָרן פון זייער פירער, לאָיד דזשאָרדזש, אויף פאָלגנדן אופן אין אַ רעדע אין 1906:

> „מיר מוזן וויסן, אַז ביזן היינטיקן טאָג איז קיין איינציקער רעאַלער מיטל ניט אָנגעווענדעט געוואָרן אָפּצושטעלן די סאָציאַליסטישע אַגיטאַציע צווישן די אַרבעטער. מיר דאַרפן געווינען די אַרבעטער, כדי צו קערעווען די ליבעראַלע פּאָליטיק אין דער נויטיקער ריכטונג און צו מאַכן איר אויפשטייג שטאַרק און ענערגיש."

ווען ס'איז אַרויפגעשוואומען אין 1906 די אַרבעטער־פּאַרטיי, האָבן זיך די פירער פון די ליבעראַלן דערשראָקן פאַר דער קאָנקורענץ פון דער־דאָזיקער פּאַרטיי. כדי צו פאַרטרייבן די סכנה, האָבן זיי אין דער צייט, ווען זיי האָבן געהאַט די מאַכט, דורכגעפירט אַ ריי נישטיקע רעפאָרמען (געזעצן, וואָס האָבן פאַרשטאַרקט די פּאָזיציע פון די געווערקשאַפטן; גע־זעצן וועגן עלטער־פאַרזיכערונג, וועגן סאָציאַלער פאַרזיכערונג פאַר קראַנקע און אינוואַלידן, אַרבעטלאָזע־פאַרזיכערונג א. אַז. וו.). ס'וואָלט אָבער גע־ווען פאַלש איבערצושאַצן די אמתע באַדייטונג פון דידאָזיקע דורך די לי־בעראַלן (און אויך פון די קאָנסערוואַטיוון) דורכגעפירטע רעפאָרמען. די הוצאות פאַר געזעלשאַפטלעכער בויאונג האָבן אין 1911 באַטראָפן 12.5 מיליאָנען פונט שטערלינג, די הוצאות פאַר באַוואָפענונגען האָבן אָבער שוין אין 1905 איבערגעשטיגן די סומע פון 75 מיליאָן פונט.

די רעפאָרמען וועלכע די בורזשואַזיע האָט איינגעפירט כדי איינצו־שטילן די אַרבעטער זיינען פאַרשטייט זיך זייער נישטיק. אָבער זיי האָבן לייכטער געמאַכט פאַר דער בורזשואַזיע ניט נאָר צו פאַרפירן די אַרבעטער־

אריסטאָקראַטיע, נאָר אַפילו די ברייטע מאַסן פונם פּראָלעטאַריאַט, אריינ־ציען זיי אונטער איר איינפלוס, זיי „צו פאַרבירגערן", ווי ענגעלס האָט עס אָנגערופען.

3. דער ענגלישער טרייד־יוניאָניזם

די ענגלישע אַרבעטער־באַוועגונג נאָכן טשאַרטיזם

אינם קאַפּיטל איבער דער טשאַרטיסטן־באַוועגונג האָבן מיר שוין אָנ־געוויזן אויף דעם שוין 25 יאָר דויערנדיקן פּעריאָד פונם אויפשטייג פון דער ענגלישער אינדוסטריע, וועלכער איז געקומען נאָך דעם פולשטענדיקן פאַ־נאַנדערפאַל פונם טשאַרטיזם אין 1848. באַזיצנדיק דעם אינדוסטריע־מאָ־נאָפּאָל איז די ענגלישע בורזשואַזיע געווען אַ לאַנגע צייט אימשטאַנד צו האָבן אַ פאַרדאָרבענע ווירקונג אויף אַ גענוג גרויסן שיכט פון די אַרבעטער.

אין אַ בריוו צו קאַוטסקין פון 12טן אָקטאָבער 1882, האָט ענגעלס געשריבן:

> „איר פרעגט מיך וואָס די ענגלישע אַרבעטער טראַכטן פון דער קאָלאָניאַלער פּאָליטיק? נו, געננוי דאָסזעלבע וואָס זיי טראַכטן איבער־הויפּט וועגן פּאָליטיק. ס'איז ניטאָ פאַראַנען קיין אַרבעטער־פּאַרטיי, ס'זיינען נאָר פאַראַנען קאָנסערוואַטיווע און ליבעראַלע ראַדיקאַלן און די אַרבעטער געניסן פונם וועלט־מאַרק — אין קאָלאָניען־מאָנאָפּאָל פון ענגלאַנד."

אינטערעסאַנט זיינען די איינדרוקן פונם אַלטן טשאַרטיסט טאָמאַס קופּער, וועלכער האָט אין די יאָרן 1869־79 באַרייזט צפון־ענגלאַנד אַלס וואַנדערנדיקער רעדנער. די מאַטעריעלע לאַגע פונם אַרבעטער האָט ער גע־פונען בעסער ווי אין 1840־41, אָבער ער „האָט געמוזט מיט אַ טרויעריק האַרץ צוגעבן, אַז זייער אינטעלעקטועלער און מאָראַלישער מצב איז ערגער געוואָרן". זיי זיינען געווען גוט אָנגעטאָן און האָט געהאַט גוט צו עסן, אָבער זייערע שמועסן האָבן זיך געדרייט אַרום ספּאָרט, פערד־געיעג און אַז. וו.

די טרייד־יוניאָנס האָבן איצט באַקומען אַ גרויסע באַדייטונג. דער טרייד יוניאָניזם ווייזט אין דער צייט צוויי כאַראַקטעריסטישע סמנים. ער־שטענס, נעמען אריין די טרייד־יוניאָנס נאָר די אויבערשטע שיכטן פונם ענגלישן פּראָלעטאַריאַט — די אַרבעטער־אַריסטאָקראַטיע. צווייטנס, שטייען אין מיטלפּונקט פון דער טעטיקייט פון די טרייד־יוניאָנס, איינריכטונגען פאַר קעגנזייטיקער הילף און די פרידלעכע אויסגלייכן פון קאָנפליקטן. די אי־דייע פון דער סאָלידאַרישקייט פון די אינטערעסן פון דער בורזשואַזיע מיט די אינטערעסן פון די אַרבעטער איז די הויפּט־אידייע פון די טרייד־יוניאָנס.

דער פֿאַרבאַנד פֿון מעכאַניקער וועלכער איז אין יאָר 1851 געגרינדעט געוואָרן און וועלכער האָט געדינט אַלס מוסטער פֿאַר דער ווייטערדיקער אַנטוויקלונג פֿון טרייד־יוניאָניזם, האָט, כּדי צו בּאַרואיקן די אונטערנע־מער, פֿעסטגעשטעלט, אַז דער פֿאַראיין שטרעבט בשום אופן ניט איבערצו־טרעטן די אינטערעסן פֿון די אונטערנעמער. אין קעגנטייל, דער פֿאַרבאַנד איז גיכער געגרינדעט געוואָרן אין די אינטערעסן פֿון די אונטערנעמער, ווייל ער פֿאַרמילדערט דעם כאַראַקטער פֿון די אַרבעטער און פֿאַרמינדערט דורכדעם די פֿאַראַנטוואָרטלעכקייט פֿון די אונטערנעמער.

אין די זיבעציקער יאָרן נעמען די טרייד־יוניאָנס אָן די אַזוי־גערופֿענע סיסטעם פֿון דעם קייקלדיקן לוין־סקייל. די פּרייזן באַשטימען דעם לוין — דאָס איז דער פּרינציפּ פֿון דעם קייקלדיקן לוין־סקייל. דער לוין ווערט אַזוי אַרום געמאַכט אָפּהייננגיק פֿון דער גרוים פֿון די אונטערנעמונגס־פּראָ־פֿיטן. די פּרייזן פֿון די פֿאַבריקאַנטן קענען אָבער אויך פֿאַלן דורך דער פֿאַרביליקונג פֿון רוי־שטאָפֿן, דורך דער פֿאַרבעסערונג פֿון דער פּראָדוקטי־וויטעט — אין דעם פֿאַל שטייגן אויך די פּראָפֿיטן בשעת די לוינען „קייקלען זיך" אַראָפּ.

די טרייד־יוניאָנס האָבן אינגאַנצן פֿאַרלוירן זייער כאַראַקטער אַלס קאַמף־אָרגאַניזאַציעס פֿון אַרבעטער־קלאַס. די סטרייקס זיינען אין זייערע אויגן געוואָרן אַ געפֿערלעכע טאַקטיק, „אַ ווילדע בעסטיע" (אַן אויסדרוק פֿון דעם מויערער־פֿאַרבאַנד).

„מיר גלויבן — האָט געזאָגט וויליאַם אַלאַן, דער סעקרעטאַר פֿון דעם מעכאַניקער־פֿאַרבאַנד, — אַז די סטרייקן זיינען אַן אומנוצלעכער געלט־פֿאַרלוסט פֿאַר די אַרבעטער און פֿאַר די אונטערנעמער."

די סטרייק־פֿאָנדן האָבן פֿאַרנומען אין דער ענגעשוואָלענער קאַסע פֿון די טרייד־יוניאָנס (די מיטגלידער־בייטראַגן זיינען געווען זייער הויך) אַלע־מאָל אַ קלענערן פּלאַץ. דער גרעסטער טייל פֿון דעם געלט איז פֿאַרנוצט גע־וואָרן פֿאַר שטיצע פֿאַר אַרבעטלאָזע, פֿאַר פּענסיעס פֿאַר אַלטע לייט, פֿאַר קראַנקן־שטיצע, און פֿאַר אַלערליי וואוילטעטיקע צוועקן. די פֿירער פֿון די טרייד־יוניאָנס האָבן זיך אָפֿן אַרויסגעזאָגט קעגן סטרייקס און האָבן איינגעפֿירט אַ רייע געזעצן, וועלכע האָבן געמאַכט זייער שווער צו דער־קלערן אַ סטרייק. אַ סך מאָל האָבן זיי זיך אָפּגעזאָגט אונטערצושרייבן די אויפֿרופֿן צו זאַמלען געלט פֿאַר סטרייקס. עטלעכע פֿאַרבאַנדן האָבן אפֿילו אָפּגעשטעלט די אויסצאָלונג פֿון סטרייק־אונטערשטיצונגען. „די סטרייקס זיינען געווען די קללה פֿון דער געווערקשאַפֿט־באַוועגונג", האָבן געזאָגט די פֿירער פֿון די געווערקשאַפֿטן. „וואָס גרעסער ס'זיינען די געווערקשאַפֿט־פֿאָנדן, אַלץ זעלטענער ווערן זיי אויסגענוצט פֿאַר סטרייק־פֿאָנדן", זאָגט אַ באַריכט פֿון אַ „קעניגלעכער אַרבעט־קאָמיסיע".

דעם פּלאַץ פון סטרייקס האָבן פאַרנומען דער קייקלדיקער לוין־סקייל און אַ שטאַרק פאַרצווייגטע סיסטעם פון אַרביטראַציע־געריכטן. דער באַ־ריכט פון אַ טרייד־יוניאָן האָט פעסטגעשטעלט, אַז:

„זינט דער איינפירונג פון אונטערשטיצונגען איז שוואַכער געוואָרן דער חשק צו סטרייקן און די אַרבעטער־קאָנפליקטן ווערן באַהערשט פון גייסט פון אויסגלייכן זיך.“

די פאַרשטאַרקונג פון דער אַטמאָספערע פון אויסגלייכן זיך איז גע־וואָרן די הויפּט־זאָרג פון די טרייד־יוניאָנס. די אַרבעטער־צייטונג „ביהייוו“ האָט געשריבן אין 1875:

> „ווען די הערשנדיקע קלאסן ווילן נאָר, קענען מיר האָפן באַלד צו דערלעבן דעם טאָג, ווען די ענגלישע אינדוסטריע וועט מער ניט ליידן צוליב פּראָדוקציע־אונטערברעכונגען, וואָס קומען פון אינדוסטריעלע קאָנפליקטן, נאָר אין וועלכער די אַרבעטער און די אונטערנעמער אַ דאַנק אַ שטאַרקערער פריינטשאַפט און קעגנזייטיקער פאַרשטענדעניש וועלן איינ־שטימיק ווערן טעטיק פאַר זייערע בשותּפותדיקע אינטערעסן.“

ס'איז קיין וואונדער ניט, דערפאַר, וואָס איינער פון די גרעסטע פירער פון דער ענגלישער בורזשואַזיע, גלאַדסטאָן, האָט אַזוי געשריבן וועגן די טרייד־יוניאָנס.

> „ס'איז ניטאָ קיין שענערס, וואָס שטימט אַזוי מיט דער בעסטער ענגלישער טראַדיציע, ווי די פאַראייניקונג פון די מיטגלידער פון דעם אַרבעטער־קלאַס אין אמתן גייסט פון זעלבסט־פאַרוואַלטונג, פאַרן צוועק פון קעגנזייטיקער הילף אין דער עלטער, אין פאַל פון קראַנקהייטן און אין טויטן־פאַל. קעגן אַזוינע גאָטפאָרכטיקע אָרגאַניזאַציעס וועל איך קיין פינגער ניט אויפהויבן.“

די פאַרטייאישע מעטאָדן פון די טרייד־יוניאָנס

דער ענגלישער טרייד־יוניאָניזם האָט „צו ווייניק מיטגלידער און צופיל פאַרבאַנדן“ — האָט געזאָגט וויליאַמס, איינער פון די פּראָמינענטסטע פי־רער פון די טרייד־יוניאָנס. אין דער אמתן האָבן די טרייד־יוניאָנס ביז צום וועלט־קריג פאַראייניקט נאָר אַ קליינעם פּראָצענט פון די אַרבעטער אין דעם עלטסטן אינדוסטריעלן לאַנד פון אייראָפּע, אין וועלכן דער פּראָ־לעטאַריאַט ציילט 16 מיליאָן מענטשן. אַזוי זיינען צ. ב. נאָר 17 פּראָצענט פון די באַרג־אַרבעטער, 17 פּראָצענט פון די טעקסטיל־אַרבעטער, 11 פּראָ־צענט פון די אייזנבאַן־אַרבעטער און 6 פּראָצענט פון ניט־געשולטע אַרבעטער געוועקשאַפטלעך אָרגאַניזירט. דערצו איז נאָך געקומען, וואָס אויך די

אָרגאַניזירטע אַרבעטער זיינען געווען צעשפּליטערט אין אַ סך פּאַראַלעלע פיינטלעכע פאַרבאַנדן. אין יאָר 1914 האָט די צאָל פון די פאַרבאַנדן דערגרייכט 1123. יעדער פאַרבאַנד האָט געהאַט דורכשניטלעך נאָר 3500 מיטגלידער, בשעת אין דייטשלאַנד אין יאָר 1910 זיינען אויף יעדן גע־ווערקשאַפט־פאַרבאַנד אויסגעפאַלן 50,000 מיטגלידער. אין יאָר 1921 זיינען די ענגלישע באַרג־אַרבעטער אָרגאַניזירט געווען אין 113 פאַרשידענע פאַרבאַנדן; די אַרבעטער פון דער בוימוואָל אינדוסטריע אין 169 פאַרשיי־דענע פאַרבאַנדן א. אז. וו. אָפט האָבן די אַרבעטער פון איין פאַך געהערט צו פאַרשידענע פאַרבאַנדן. קיינמאָל ניט אויפהערנדיקע סכסוכים צווישן די פאַרבאַנדן וועגן די גרעניצן פון זייער טעטיקייט איז געווען אַן אַלגע־מיינע דערשיינונג. די קאַבינעט־מאַכער און די סטאָליערס האָבן זיך גע־קריגט וועגן רעכט צו הובלעווען ברעטער, וואָס זיינען דיקער ווי אַן אינטש. די קעסלמאַכערס האָבן זיך תמיד געקריגט מיט די שיף־מעכאַניקער און בויער. ס'האָט זיך געטראָפן, אַז די טרייד־יוניאָנס פון איין שטאָט האָבן ניט צוגעלאָזן געגאָסן פון אַן אַנדערער שטאָט צו דער אַרבעט. אַמאָל האָט אַ פאַרבאַנד אַפילו אויסגענוצט אַ סטרייק פון אַן אַנדערן פאַרבאַנד, כדי איבערצונעמען זיין אַרבעט. אַזוי האָט אין יאָר 1887 אַ באַרג־אַרבעטער־געווערקשאַפט געפונען פאַר ריכטיק צו טאָן סטרייק־ברעכערישע אַרבעט, אין צייט פון אַ סטרייק אין קוילן־באַצירק פון נאָרטהובערלאַנד.

קורץ און גוט, מיר זעען, אַז ס'האָט ניט געהאַלטן זייער ווייט מיט דער איינהייט פון די ענגלישע געווערקשאַפטן. דאָס דערקלערט זיך צו־ערשט דורכדעם וואָס אין די טרייד־יוניאָנס, וועלכע האָבן אַרומגענומען די אויבערשטע שיכטן פון די קוואַליפיצירטע אַרבעטער פון פאַרשידענע באַ־רופן האָבן געהערשט פּאַרטייאישע מעטאָדן. יעדער פאַרבאַנד האָט גע־זען זיין אויפגאַבע אין באַשיצן די פּריוועליגירטע לאַגע פון זיינע מיטגלידער. צוליב דעם צוועק האָבן די פאַרבאַנדן באַשריינקט דעם צופלוס פון נייע מיטגלידער זייער שטאַרק דורכדעם, וואָס זיי האָבן געהעכערט די איינטריט־צאָלונגען.

כדי צו באַוואָרענען די אָרגאַניזאַציע רעכט פון זייערע מיטגלידער, האָבן די פאַרבאַנדן אַרויסגעשטעלט שטרייגנע פאָראָרדענונגען וועגן אויס־לערנען זיך אַ טרייד, איבער דער צאָל פון די לערן־אינגלעך און באַהעלפער און האָבן איינגעפירט אַ שטרייגנע אָרדנונג אין איבערפירן די אַרבעטער אין אַ העכערער קאַטעגאָריע. דער אָרגאַן פון פאַרבאַנד האָט זיך געווענדט צו זיינע מיטגלידער מיט דעם פאָלגנדן געבאָט:

„אכטעט די סטאַטוטן און האלט אפּגעווייטערט די יוגנט, ווייל דער צופלוס פון דער יוגנט איז די אורזאַך פון דעם שלעכטן מצב. אין דעם האלטן די יוגנט פון דערווייטן ליגט דער סוד פון דערפאָלג."

דערדאָזיקער גייסט האָט זיך אויך ארויסגעוויזן אין דער שטעלונג פון די טרייד־יוניאָנס נעגן די פרויען־ארבעטער. טראָצדעם וואָס ענגלאַנד איז פאַרן וועלט־קריג געשטאַנען אויפן ערשטן פּלאַץ וואָס אנבאַטרעפט פרויען־אַרבעט (א פערטל פונם גאַנצן אינדוסטריעלן פּראָלעטאַריאַט זיינען געווען פרויען), האָבן די טרייד־יוניאָנס אַ לאַנגע צייט אָפּגעהאַלטן די פרויען פון די אָרגאַניזאַציעס. דער רעזולטאַט דערפון איז געווען, אַז נאָר 15 פּראָצענט פון אַלע ארבעטערינס זיינען געווען אָרגאַניזירט.

דערצו קומט נאָך צו די אויסערגעוויינלעכע פּילפּאַכקייט אין די אָרגאַ־ניזאַטאָרישע פאָרמען פון די טרייד־יוניאָנס. מיר האָבן אָרגאַניזאַציע־פאָר־מען לויט געביטן, לויט אָפּטיילונגען, לויט פעדעראַציעס און לויט אינדו־סטריעס. אָפט זיינען די לאָקאַלע פאַרבאַנדן ניט געווען פאַרבונדן איינער מיט אַנדערן, אין בעסטן פאַל האָבן זיי זיך אָנגעשלאָסן אָן דער פעדעראַציע, אין וועלכער יעדער פאַרבאַנד איז געבליבן ביי זיין אייגענעם אַפּאַראַט, זיין איי־גענער קאַסע און זיינע אייגענע פירער. אין יאָר 1911 האָט אַ געווערק־שאַפט־קאָנגרעס באַשלאָסן „אין פּרינציפּ“ זיך אָרגאַניזירן אין אינדוסטרי־עלע פאַרבאַנדן. דער געווערקשאַפט־קאָנגרעס, וואָס איז אָפּגעהאַלטן גע־וואָרן יערלעך, האָט אָבער נאָר אַ „מאָראַלישע מאַכט“. זיינע באַשלוסן זיינען ניט „בינדנד“ פאַר די טרייד־יוניאָנס.

ביי דער גאַנצער פאַרשידנקייט קען די אַלגעמיינע סטרוקטור פון די טרייד־יוניאָנס פאָרגעשטעלט ווערן אויף אַזאַ אופן: די אונטערשטע אָר־גאַניזאַציע איז איבעראַל געווען די „סעקציע“, „לאַדזש“, אָדער דער לאָקאַ־לער „קלוב“ פון פאַרבאַנד. די מיטגלידער זיינען ניט געווען אָרגאַניזירט אין פאַבריק־אָרגאַניזאַציעס. זיי האָבן זיך געוויינלעך פאַרזאַמלט אין זייער שטאַם־לאָקאַל (אַזאַ שענק) אָדער האָבן באַזוכט זייער סעקרעטאַר, וועלכער האָט זיך אויך אין געוויסע שטונדן געפונען אין אַ לאָקאַל.

די ענגלישע געווערקשאַפט־באַוועגונג האָט אין די פאַבריקן קיין שום אָרגאַנען ניט געהאַט. די איינציקע פאַרבינדונג צווישן דער „סעקציע“ אָדער דעם „קלוב“ אין דער געווערקשאַפט איז געווען דער סעקרעטאַר. אין די אַכציקער און אין די ניינציקער יאָרן, איז דאָס געווען אַן ערן־אַמט, היינט האָט זיך דאָס געענדערט. היינט זיינען די סעקרעטאַרן, וועמעס צאָל ס'איז שטאַרק געשטיגן, געווערקשאַפט־אָנגעשטעלטע. אויף זיי האַלט זיך די גאַנצע אָרגאַניזאַטאָרישע סטרוקטור פון די טרייד־יוניאָנס.

מיט אַלע געשעפטן פון די טרייד־יוניאָנס האָט אָנגעפירט אַזאַ ארמיי פון באַצאָלטע געווערקשאַפט־אָנגעשטעלטע, וועלכע זיינען אינגאַנצן געווען איזאָלירט פון די מאַסן און זיינען געוואָרן אַלץ פאַרבירגערלעכט.

פ. וו. גאַלטאָן, אַ קוואַליפיצירטער אַרבעטער, וועלכער האָט זיך אָנגע־שלאָסן נאָך דער פאַרענדיקונג פון זיין לערן־צייט אָן דעם געווערקשאַפט־

פאַראיין פון זיין באַרוף, און האָט דאָרט פאַרנומען פאַרשידענע אמטן, האָט געגעבן אַן אמתדיק בילד פון דער פאַרבירגערלעכונג פון דער געווערקשאַפט־ביוראָקראַטיע.

„דער באַצאָלטער באאמטער פון א גרויסן פאַראיין ווערט היינט־צו־טאָג ארומגערינגלט פון בירגערלעכע עלעמענטן און אריינגעצויגן. זיי לאַדן אים איין צו זיך צום עסן, און ער מוז באוואונדערן זייערע גוט־איינגעריכטעטע הייזער, זייערע שיינע דיוואַנען און דאָס רייכטום פון זייער לעבן. אפשר ווערט אויך זיין פרוי אומצופרידן מיט זייער ארט לעבן. זי ווייזט אים אָן, ווי דער און יענער וועלכער האָט מיט אים געלערנט צוזאמען אין זעלבן ווארשטאַט, ווי גוט ס'איז אים איצט און ער איז שוין אויפן וועג צו מאַכן א פאַרמעגן, און זי טענהט מיט איר מאַן, אז ווען ער וואָלט זיך נאָר האלב אזוי אָנגעשטריינגט פאַר זיך ווי ער האָט פאַר אנדערע, וואָלט ער איצט אויך געקענט פירן א זאָרגלאָזן לעבן. ער אליין דערזעט עס. פאַמעלעך הויבט זיך אָן די גאַנצע אי־דעאָלאָגיע פון אזא מאַן צו ענדערן. ער ציט זיך איבער אין הויז, וואו עס וואוינט די קליין־בורזשואזיע. דאָס אריבערציען זיך פירט דערצו, אז ס'הערט אויף די פאַרבינדונג מיט זיינע פריינט פון ארבעטער־קלאַס, און זיין פרוי בייט איר באַקאַנטן־קרייז. מיט דעם שטייגער לעבן פון זיינע נייע באַקאַנטע, בייטן זיך אויך זיינע מיינונגען. צוביסלעך קומט ער אין צוזאַמענשטויס מיט זיינע געווערקשאַפט־גענאָסן. זיין אופן, ווי ער באַגייט זיך מיט די געוויינלעכע מיטגלידער און בפרט מיט די ארבעטלאָזע, וועלכע פאַרלאַנגען אונטערשטיצונג, ווערט אַן אנדערער. ער הויבט אויף זיי אָן אראָפּצוקוקן ווי אויף „געוויינלעכע ארבעטער"... דאָס רופט ארויס שנאה. גייט ער אין זיין הויכן הוט, זיין גוטן אוי־בעררא̈ק און זיין עלעגאַנטן שירם צום פאַראיין־ביוראָ, ווארפן אים נאָך שטילע, אָבער טיף־געפילטע קללות, די מיטגלידער וואָס זוכן ארבעט."
(געשיכטע פון בריטישן טרייד־יוניאָניזם פון סידני און ביטרים וועב, דייטשע איבערזעצונג, שטוטגאַרט, 1895, קאַפּיטל 8, די וועלט פון די געווערק־פאַראיינען, ז. 409).

ראָזע לוקסעמבורג האָט אין איר צייט געשריבן מיט רעכט, אז דער קלאַסישער פאַרטרעטער פון ענגלישן טרייד־יוניאָניזם איז געווען אַ זאַטער, קאָרעקטער, באַשריינקטער, פּראַקטישער, בירגערלעך דיינקנדער און פילנדי־קער, ארבעטער־דזשענטעלמאַן.

די ענגלישע בורזשואַזיע האָט זיך אָפט באַנוצט מיט רעפּרעסיעס קעגן די טרייד־יוניאָנס. זי האָט אויפגעלייזט די פאַרבאַנדן און האָט זיי גע־שטערט אין זייער טעטיקייט. זי האָט פּראָטעזשירט די געווערקשאַפט־אָנגע־

שטעלטע, און פֿאַרפֿאָלגט די סטרייקער־פּיקעטס. זי האָט פֿאַרבאָטן די טרייד־יוניאָנס צו זאַמלען געלט פֿאַר פּאָליטישע צוועקן, — אין דער זעלבער צייט האָט אָבער די בורזשואַזיע פֿאַרשטאַנען דורך געשיקטע מאַנעווערס און צייטווייליקע קאָנצעסיעס צו „קאָרופּטירן די מערהייט פֿון די אויפֿגעקלערטע אַרבעטער און אידעאָלאָגיש זיי צו פֿאַרשקלאַפֿן“ (לענין). זי האָט פֿאַרשטאַנען אָפּצוקויפֿן זיי. אַזוי האָט דער פֿירער פֿון די באַרג־אַרבעטער, פּיקאַרד, געקראָגן געהאַלט פֿון דער ליבעראַלער פּאַרטיי. דער פֿירער פֿון די קעסל־שמידן, נייט, איז אַן אַקציאָנער פֿון די דאָק־יאַרדס, קעגן וועלכע זיין פֿאַרבאַנד האָט געקעמפֿט. אַ סך פּראָמינענטע פֿירער פֿונם ענגלישן טרייד־יוניאָניזם האָבן זיך שפּעטער אָפּגעזונדערט פֿון די געווערקשאַפֿטן און האָבן פֿאַרנומען גוטע קאַפּיטאַליסטישע פּאָסטנס.

אויפֿן פּאָליטישן געביט איז דער ענגלישער אַרבעטער־קלאַס טריי נאָכגעגאַנגען די ליבעראַלן; אַ טייל פֿון די אַרבעטער איז אַפֿילו נאָכגעגאַנגען די קאָנסערוואַטיוון. מיט רעכט האָט לענין געשריבן אין 1913: „אין דער גאַנצער וועלט זיינען ניטאָ אַזויפֿיל ליבעראַלן צווישן די פֿאָרגעשריטענע אַרבעטער ווי אין ענגלאַנד“.

דער נייער טרייד־יוניאָניזם

מיר האָבן אויבן געזאָגט, אַז אין די אַכציקער יאָרן איז געקומען אַן ענדערונג אין דער ענגלישער ווירטשאַפֿט. דער פּראָצעס פֿון דער ליקווידירונג פֿון דער ווירטשאַפֿטלעכער הערשאַפֿט פֿון ענגלאַנד האָט זיך אָנגעהויבן. די געשעפֿטן האָבן אָנגעהויבן צו פֿאַלן, די שכירות צו ווערן נידעריקער, די אַרבעטלאָזיקייט איז געשטיגן, די לאַגע פֿון די ניט־געשולטע אַרבעטער איז געוואָרן די ערגסטע. די קאָמפּראָמיס־פּאָליטיק פֿון די טרייד־יוניאָנס האָט זיך אָנגעשטויסן אויף אַן אַלץ שטאַרקערן ווידערשטאַנד. אין דער סיטואַציע איז אַנטשטאַנען דער נייער טרייד־יוניאָניזם, וועמענס פֿירער האָבן זיך מייסטנס רעקרוטירט פֿון די אַרבעטלאָזע און די ניט־געשולטע, וואָס האָבן געשטרעבט צו בייטן דעם אָפּאָרטוניסטישן כאַראַקטער פֿון דער פּאָליטיק פֿון די טרייד־יוניאָנס און זייערע איינג־פּאַרטייאישע און אַריסטאָקראַטישע פֿאָרמען. דער נייער טרייד־יוניאָניזם האָט געשטרעבט צו אָרגאַניזירן די אומגעלערנטע אַרבעטער; ער האָט פֿאַרלאַנגט מען זאָל פֿאַרקלענערן די פּרייזן פֿון מיטגליד־שטייערן, און איז געווען דערפֿאַר מען זאָל די אונטערנעמער דערלאַנגען גיכע און פּלוצלומדיקע קלעפּ. אין די סטאַטוטן פֿון אַ פּאָר נייע פֿאַרבאַנדן זיינען אָנגענומען געוואָרן פֿאָרמולירונגען וועגן אַ „ראַדיקאַלן איבערבוי“ פֿון סאָציאַלע באַציאונגען. די באַוועגונג האָט אָבער ניט געפֿירט צום ציל. דער אָפּאָרטוניזם האָט זיך גענוג שטאַרק פֿאַראַנקערט

אין די אויבערשטע שיכטן פונם אַרבעטער־קלאַס, צו דערהאַלטן זיך פון די קלעפּ, וועלכע ס'האָבן אים געגעבן די ענדערונגען אין די אַכציקער יאָרן. אַ סך פירער פון „נייעם טרייד־יוניאָניזם“, וועלכע האָבן אין אָנהייב זייער שאַרף קריטיקירט דעם אָפּאָרטוניזם פון די טרייד־יוניאָנס, זיינען אַליין גע־וואָרן אָפּאָרטוניסטן.

טראָצדעם איז געקומען אַ שטיקל ענדערונג. אַ נייער ווינט האָט אָנ־געהויבן בלאָזן אין דער ענגלישער אַרבעטער־באַוועגונג. די אומאָרגאַני־זירטע אַרבעטער האָבן זיך אָנגעהויבן גרייטן צום קאַמף.

דער סטרייק פון די דאָק־אַרבעטער אין יאָר 1889 איז געווען דער הויך־פּונקט פון דעמדאָזיקן קאַמף. צען טויזנט ניט־געשולטע אַרבעטער האָבן איינשטימיק געוואָרפן די שלעכט־באַצאָלטע און ניט זיכערע אַרבעט, איבער וועלכער זיי האָבן זיך יעדן פרימאָרגן געריסן ביי די אַריינגאַנגען צו די דאָקס. די סטרייקער זיינען אונטערשטיצט געוואָרן פון אַנדערע גרופּעס דאָק־אַר־בעטער און טראַנספּאָרט־אַרבעטער. נאָך אַ פּאָר טעג זיינען אַלע דאָקס אויף די ברעגעס פון דער טעמזע געווען פאַרלאָזן. דאָס לעבן פונם גרעסטן פּאָרט פון דער וועלט איז אויף 4 וואָכן אינגאַנצן געליימט געוואָרן.

די אומגעשולטע אַרבעטער האָבן אָנגעהויבן צו גרינדן אייגענע פאַר־באַנדן (אַזוי צ. ב. דער פאַרבאַנד פון די אַרבעטער פון די גאַז־אַנשטאַלטן). מאַרקסעס טאָכטער, עלענאָר, האָט אַרויסגעוויזן דערביי אַ לעבעדיקע טעט־טיקייט. ס'האָט זיך אַלץ אָפטער געטראָפן, אַז די אַרבעטער האָבן פון זיך אַליין, קעגן דעם ווילן פון די געווערקשאַפט־פירער, צעריסן די נעצן פון אַרביטראַציע־אַנשטאַלטן, און איבערגעגאַנגען צו מעטאָדן פון דירעקטן קאַמף. ס'האָט אָפט געטראָפן אַז מאַסן־פאַרזאַמלונגען פון אַרבעטער האָבן זיך פשוט אָפּגעזאָגט צו פאָלגן די געווערקשאַפט־ביוראָקראַטן.

אין דער פּעריאָדע (די אַכציקער יאָרן) הויבט זיך אָן די סאָציאַליסטישע באַוועגונג אין ענגלאַנד.

4. דער סאָציאַליזם אין ענגלאַנד און די לייבאָר־פּאַרטיי

די סאָציאַל־דעמאָקראַטישע פעדעראַציע

די וועבס, די געשיכטע־שרייבער פון דער ענגלישער געווערקשאַפט באַ־וועגונג שרייבן:

„ביז 1885 גיבן אַלע באַאָבאַכטער איינשטימיק צו, אַז די בריטישע טרייד־יוניאָנס זיינען אַ דאַמבע קעגן אַלע סאָציאַליסטישע פּראָיעקטן. אין פאַרלויף פון 10 יאָר איז די גאַנצע וועלט פון די טרייד־יוניאָנס דורכגעדרונגען געוואָרן פון קאָלעקטיוויסטישע אידייען.“

די וועבס איבערטרייבן אודאי מיט דעם וואָס זיי זאָגן, אַז די טרייד־יוניאָנס זיינען געווען דורכגעדרונגען מיטן סאָציאַליזם, אָבער דאָך איז אמת, אַז דער אומבייט אין ענגלאַנדס עקאָנאָמיק אין די אַכציקער יאָרן, איז פּאַראַלעל מיט דער אנטשטייאונג פון סאָציאַליסטישע אידייען און אַ ריי סאָציאַליסטישע אָרגאַניזאַציעס. איינע פון די אָרגאַניזאַציעס איז געווען די סאָציאַל דעמאָקראַטישע פעדעראַציע, וואָס איז געגרינדעט געוואָרן פון הינדמאַן, וו. מאָריס, טאָם מאַן און אַנדערע אין יאָר 1884. די פעדעראַציע האָט זיך אין איר פּראָגראַם געשטיצט אויפן מאַרקסיזם, ס'איז אָבער געווען אַ מאָדנער מאַרקסיזם, אָן דער אידייע פון דיקטאַטור פונם פּראָלעטאַריאַט, און אָן דער נויטווענדיקייט פון דער פּראָלעטאַרישער רעוואָלוציע צו פאַרווירקלעכן דעם סאָציאַליזם.

דער פירער און טעאָרעטיקער פון דער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער פעדעראַציע, הינדמאַן, האָט אין זיין בוך „ענגלאַנד פאַר אַלע“ געשריבן:

„מיר זיינען אפשר דאָס איינציקע פאָלק, וואָס קען ברייגגען אויף אַ פרידלעכן אופן, אין אָרדנונג און אין וואוילשטאַנד, יענע פאַרענדערונגען, וועלכע די ארבעטער פונם קאָנטינענט זוכן אין אנארכיע און אין בלוט־פאַרגיסן.“

אויף דעם פּאָדערבלאַט פון הינדמאַנס בראָשור „איבער די גרונט־פּרינציפּן פון סאָציאַליזם“, שטייט פאָלגנדע אויפפאָדערונג:

„מענער און פרויען, וועלכע ווילן אַ פרידלעכן איבערגאַנג פון דער היינטיקער כאַאָטישער קאַפּיטאַליסטישער סיסטעם צו אַן אָרדנונגספולער קאָלעקטיווער געזעלשאַפט, ווערן אויפגעפאָדערט צוצוטרעטן צו דער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער פעדעראַציע.“

די סאָציאַל־דעמאָקראַטישע פעדעראַציע איז קיינמאָל ניט געווען קיין מאַסן־אָרגאַניזאַציע. די פירער פון דער פעדעראַציע האָבן אויך ניט געהאַט קיין פאַרשטענדעניש ווי צו ארבעטן פאַר אַ מאַסן־אָרגאַניזאַציע, און האָבן דורכדעם געשטאַרקט דעם סעקטאַנטישן אינטעליגענטישן כאַראַקטער פון דער פעדעראַציע.

ווען אויף אַ פאַרזאַמלונג פון דער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער פעדעראַציע האָט טאָם מאַן (דער היינטיקער קאָמוניסט) אריינגעבראַכט דעם פאָרשלאָג צו מאַכן פאַרבינדונגען מיט די געווערקשאַפט־פאַרבאַנדן, איז דער פירער פון דער פעדעראַציע הינדמאַן מיט זיין גאַנצער קראַפט ארויסגעטראָטן קעגן דעם:

„וואָס זיינען די דאָזיקע גרויסאַרטיקע טרייד־יוניאָנס? — האָט

ער געפרעגט, — ווער שטייט אין זייער שפיץ? די נארישסטע, די באַ־שרייענקסטע אָפּאָרטוניסטן. ס'וואָלט געווען גרונט־פאַלש זיך אויף זיי צו פאַרלאָזן, אָדער צו בייטן די פּאָליטישע פיזאָנאָמיע פון דער פעדע־ראַציע, כדי זיך מיט זיי צו פאַרבונדן."

און אַנדערער פירער פון דער פעדעראַציע, דזשאָן בוירנס, האָט זיך געקווייקלט צו אַגיטירן פאַרן 8־שעהדיקן אַרבעט־טאָג, ווייל אַזוינע קליינע רעפאָרמען זיינען היינט ניט אַם פּלאַץ. דער קאַפּיטאַליזם גוססט און מען דאַרף זיך גרייטן אויף זיין באַלדיקן אומשטורץ. דזשאָן וואָרד, (וועלכער האָט דעם „גליק" צו זיין היינט דער קאַפּיטאַן פון זיין מאַיעסטעט) האָט נאָך ענערגישער דערקלערט, אַז ער איז אַלעמאָל גרייט זיך צו באַטייליקן אין דעם רעוואָלוציאָנערן אומשטורץ, און דערפאַר דאַרף מען זיך מיט אַזוינע קליינקייטן ווי דער אַכט־שטונדיקער טאָג, ניט אָפּגעבן.

דאָס אָפּפרעמדן זיך פון דער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער פעדעראַציע פון די טעגלעכע פאָדערונגען פון די מאַסן, האָט געפירט דערצו, אַז אירע קאַנ־דידאַטן האָבן אַלץ ווייניקער שטימען געצויגן ביי די וואַלן (אַ חוץ די וואַל־מאַכינאַציעס און אָפּמאַכן מיט די קאָנסערוואַטיוון). די פעדעראַציע אַליין האָט געציילט אין יאָר 1894 בערך 5,000 מיטגלידער, אין יאָר 1900 בערך 9,000, אין דעם ערשטן יאָר צענדליק פון 20סטן יאָרהונדערט, בערך 12,000 מיטגלידער.

דערצו נאָך האָט זיך אין ערשטן יאָר פון איר עקזיסטענץ אַ גרופּע מיט וו. מאָריס, אַוועלינג, און עלענאָר מאַרקס אין דער שפּיץ, אָפּגע־שפּאָלטן און געגרינדעט די סאָציאַליסטישע ליג.

. אין דעם מאַניפעסט האָט וו. מאָריס געשריבן וועגן דער אָפּשפּאַלטונג פון דער סאָציאַל־דעמאָקראַטישע פעדעראַציע:

„מיר האַלטן עס פאַר שעדלעך און אוממעגלעך אויפצוהאַלטן ביי די אַרבעטער די האָפנונג, אַז זייער לאַגע קען זיך פאַרבעסערן אַ דאַנק דעם קאַמף צווישן די פראַקציעס פון אונזער הערשנדיקן קלאַס. . . וויי־טער באַהויפּטן מיר, אַז אין די רייען פון דער סאָציאַל דעמאָקראַטישער פעדעראַציע עקזיסטירט די טענדענץ צום פּאָליטישן אָפּאָרטוניזם, צום אָפּאָרטוניזם, וועלכער פירט אונז, זאָל אפילו זיין אַף אַ קורצער צייט, צו אַ בלאָק מיט איינער פון די בירגערלעכע פּאַרטייען, וואָס קען אָפּשוואַכן דעם שלאָגנדן כוח פון אונזער פּראָפּאַגאַנדע, און מיר ווערן אַריינגעצויגן אין וואַל־קאַמף. אויסערדעם קענען מיר דורכדעם פאַרלירן אונזערע בעסטע גענאָסן. ווען זיי קומען אין פּאַרלאַמענט ווערן זיי אָדער מאַריאָנעטן, אָדער אונזערע האַרן, אָדער זיי פאַרראַטן אונז."

מען דאַרף באַמערקן, אַז פר. ענגעלס, וועלכער האָט זיך קריטיש פאַר־האַלטן צו דער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער פעדעראַציע, ווייל ער האָט זייערע מיטגלידער געהאַלטן פאַר סעקטאַנטן און קאַריעריסטן, ווי צום ביישפּיל, ב. הינדמאַנען, אָדער אויך פאַר „דעמאָקראַטישע נאַראָנים", האָט געהאַט געוויסע סימפּאַטיעס פאַר דער „סאָציאַליסטישער ליגע".

ער האָט געגלויבט די גרינדער פון דער ליג, ניט פאַר זייער אַנטי־פּאַרלאַ־מענטאַריזם, נאָר פּשוט פאַר זייער אַבזיכט צו אָריענטירן זיך אויף דער דעראָבערונג פון די מאַסן.

„מען (ד. ה. די מיטגלידער פון דער ליגע) — האָט געשריבן ענ־געלס, — ווערט צום סוף באַשיידן, מען זעט אַז מען דאַרף אפּעלירן לויט די כוחות און ניט נאָכן גלויבן, אַז דער ענגלישער פּראָלעטאַריאַט וועט באַלד מוזן אַריינטרעטן, ווען עטלעכע ליבעראַלן באַקערן זיך צום סאָציאַ־ליזם." (בריוו צו בערנשטיין דעם 29סטן דעצעמבער, 1884.)

די „סאָציאַליסטישע ליגע" איז אָבער אַן אויסגעשפּראָכענע סעקטע. איר מיטגלידערשאַפט איז קיינמאָל ניט איבערגעשטיגן עטלעכע הונדערט מאַן. באַלד האָבן די אַנאַרכיסטן די ליגע באַהערשט. אין יאָר 1890 איז וו. מאָריס, דער באַגרינדער פון דער ליגע, פון איר אַרויסגעטראָטן.

אין יאָר 1907 האָט די סאָציאַל־דעמאָקראַטישע פעדעראַציע געענדערט איר נאָמען און האָט זיך אַ נאָמען געגעבן סאָציאַל־דעמאָקראַטישע פּאַרטיי. ס'האָט זיך אויך געענדערט איר שטעלונג בנוגע די טרייד־יוניאָנס. די סאָ־ציאַל־דעמאָקראַטישע פּאַרטיי האָט אָנערקענט די טרייד־יוניאָנס און האָט אָנגעהויבן אַקטיוו דאָרט צו אַרבעטן. אין 1911 איז די סאָציאַל־דעמאָ־קראַטישע פּאַרטיי, צוזאַמען מיט אַנדערע סאָציאַליסטישע גרופּן, אַריין אין דער בריטישער סאָציאַליסטישער פּאַרטיי, וואָס האָט זיך יענעם יאָר גע־גרינדעט. אין דער צייט, וואָס די מערהייט פון דער בריטישער סאָציאַליס־טישער פּאַרטיי איז אין קריגס־צייט געווען קעגן דעם סאָציאַל פּאַטריאָטיזם, האָט די מינדערהייט מיט הינדמאַן אָן דער שפּיץ אָנגענומען אַ סאָציאַל־פּאַטריאָטישן שטאַנדפּונקט, איז ווידער אַרויסגעטראָטן פון דער בריטישער סאָציאַליסטישער פּאַרטיי און האָט אויפסניי געגרינדעט די סאָציאַל דעמאָ־קראַטישע פעדעראַציע, וועלכע האָט פאַרטראָטן אַן עקסטרעם רעכטן שטאַנד־פּונקט.

די „פאַביאַנער"

אַ זייער כאַראַקטעריסטישע אָרגאַניזאַציע פאַר ענגלאַנד איז די „גע־זעלשאַפט פון פאַביאַנער" (פעיביאַן סאָסאַיעטי), וועלכע איז געגרינדעט געוואָרן אין 1884.

די פאַביאַנער גיבן אָפן צו, אַז זיי זיינען קעגן דעם „פון אויסלאַנד אימפּאָרטירטן סאָציאַליזם“ מיט זיינע גוואַלדזאַמע רעוואָלוציעס. די פאַביאַנער פאַרטרעטן „אַ ספּעציפיש ענגלישן סאָציאַליזם“, אַ סאָציאַליזם, וועלכער ווערט פאַרווירקלעכט פרידלעך, אָן גוואַלט־מיטלען, אין פאַבריק געזעצן, אין געזעצן איבער דער פאַראַנטוואָרטלעכקייט פון די אונטערנעמער, אין געזעצן איבער געזונטהייט־שוץ, איבער אַרבעטער־וואוינונגען, איבער דעם בילדונגס־וועזן, — קורץ געזאָגט, דורך אַ רייע „געזעץ־אַקטן, וועלכע ברייינגען וואוילטאָג“.

פאָלקס־גערטנער, פאַרקן, פאָלק־בעדער, קאַנאַליזאַציע, קאָמונאַלע גאַסן־באַנען, גימנאַסטיק, פּאָסט־פאַרוואַלטונג פון דער רעגירונג, נאַציאָנאַליזאַציע פון די אייזנבאַנען — דאָס אַלץ שטעלט זיך פאָר דער פאַביאַנער אַלס סאָציאַליזם.

די הויפּט־אויפגאַבע פון די פאַביאַנער איז ניט אָרגאַניזירן דעם פּראָלעטאַרישן קלאַסן־קאַמף און די דעראָבערונג פון דער פּאָליטישער מאַכט דורכן פּראָלעטאַריאַט, נאָר דורך אויפרודערן דעם געזעלשאַפטלעכן געוויסן, דורכדעם, וואָס מען ברענגט אַרויס אין דער עפנטלעכקייט די עקזיסטירנדע שלעכטע זייטן פון דער געזעלשאַפט (ד. ה. פון דער בורזשואַזיע).
די פאַבאַינער פּראָפּאָגאַנדירן אַלזאָ די אַלטע אידייע פון די אוטאָפּיסטן, אַז די בורזשואַזיע מוז אַנטייל נעמען אין קאַמף פאַרן סאָציאַליזם.

„די געזעלשאפט (פאביאנער) — לייענען מיר אין פראַגראם פון די פאביאנער, — זוכט אירע מיטגלידער אין אלע שיכטן פון דער באפעלקערונג, ווייל זי האלט, אז נישט נאָר מענטשן, וועלכע ליידן אונטער היינטיקער סיסטעם, נאָר אויך מענטשן, וועלכע געניסן פון דער סיסטעם, זעען די שלעכטע זייטן און ווען באגריסן זייער אָפּשאפונג.“

נאָך דער מיינונג פון וועב — דעם באַגרינדער און טעאָרעטיקער פון דער פאַביאַנער געזעלשאַפט, מוז דער קאַמף געפירט ווערן נישט צווישן קאַפּיטאַל און אַרבעט, נאָר צווישן דער גרויסער מאַיאָריטעט פון פאָלק און די רענטיערס. די טאַקטיק פון די פאַביאַנער, ווייזט זיך אַרויס דורך דעם נאָמען פון דער געזעלשאַפט. די געזעלשאַפט רופט זיך נאָכן רוימישן גענעראַל קונקטאַטאָר (אפּלייגער) פאַביוס.

„מיר מוזן — זאָגן די פאַביאַנער — וואַרטן אויפן פּאַסיקן מאָמענט, אַזוי ווי פאַביוס האָט עס געטאָן אין זיין מלחמה קעגן האַניבאַל, כאָטש אַ סך האָבן אים פאָרגעוואָרפן זיין אָפּלייגעכץ.“

די פאַביאַנער זיינען נישט אייגנטלעך אַ זעלבסטשטענדיקע פּאָליטישע אָרגאַניזאַציע. די געזעלשאַפט פאַרנעמט זיך בלויז מיט דער פּראָפּאָגאַנדע פון אירע אידייען און איז קיינמאָל ניט געווען קיין מאַסן־אָרגאַניזאַציע.

אין די יאָרן 1911 און 1912, האָט מען אין גאַנץ ענגלאַנד געציילט 2,687 מיטגלידער פון דער געזעלשאַפט. אין די פאַביאַנער האָבן זיך אָנגעשלאָסן אַ סך אינטעלעקטואַלן (צווישן זיי די שריפטשטעלער סידני און ביטריס וועב, בערנאַרד שאָ, וועלס, סנאָודען און אַנדערע), וועלכע האָבן אָוועקגע־שטעלט דעם ליטעראַרישן און וויסנשאַפטלעכן באָדן פאַרן טרייד־יוניאָניזם, און שפּעטער פאַר דער לייבאָר־פּאַרטיי.

אַ טייל פון די פאַביאַנער איז אָבער געגאַנגען צוזאַמען מיט די ליבע־ראַלן. לויט די גרונט־פּרינציפּן פון דער געזעלשאַפט זיינען זיי אין דער באַציאונג געווען זייער ברייטהאַרציק.

„די פאַביאַנער — האָט געזאָגט דער באַריכט פון דער געזעלשאַפט פאַרן יאָר 1896 — זיינען ניט קעגן קיין פּאָליטישע אָדער סאָציאַל־רע־פאָרמאַטאָרישע אָרגאַניזאַציעס. אין קעגנטייל, זיי שטרעבן אָנצושליסן זיך אין דידאָזיקע אָרגאַניזאַציעס, כדי זיי דורכצודרינגען מיט די אי־דייען פון די פאַביער."

ס'פאַרשטייט זיך, אַז דידאָזיקע דורכדרינגונג פּאָליטיק איז לחלוטין דער היפּוך פון דער קלאַסן־טאַקטיק פונם פּראָלעטאַריאַט.

אַ קורצע צייט פאַר זיין טויט — אין 1893 — האָט ענגעלס געגעבן פאָלגנדע שאַרפע, אָבער פאַרדינטע כאַראַקטעריסטיק פון די פאַביאַנער:

„די פאַביאַנער אין לאָנדאָן זיינען אַ באַנדע פון קאַריעריסטן, וועל־כע האָבן גענוג פאַרשטאַנד איינצוזען די אומפאַרמיידלעכקייט פון דער סאָציאַלער איבערקערעניש, וועלכע ווילן אָבער דעם רויען פּראָלעטאַריאַט ניט אָנפאַרטרויען די ריזיקע אַרבעט און דאַריבער ווילן זיי שטיין אָן דער שפּיץ. מורא פאַר דער רעוואָלוציע איז זייער גרונט־פּרינציפּ. זיי זיינען די געבילדעטע ,פאַר עקסעלאַנץ'. זייער סאָציאַליזם איז שטאַט־סאָציאַליזם.

„ די קאָמונע און ניט די נאַציע זאָל אַמווייניקסטנס דערוויל ווערן די אייגנטימערין פון די פּראָדוקציע־מיטלען. דערדאָזיקער סאָציאַליזם זייערער ווערט פאַרגעשטעלט אַלס די לעצטע אומפאַרמיידלעכע קאָנסע־קווענץ פונם בירגערלעכן ליבעראַליזם. און דערפון שטאַמט זייער טאַק־טיק ניט צו באַקעמפן די ליבעראַלן אַלס קעגנער, נאָר זיי טרייבן צו סאָציאַליסטישע קאָנסעקווענצן, כדי נאָכדעם אָנצוטרינקען דעם ליבע־ראַליזם מיט סאָציאַליזם, און ניט אַקעגנצושטעלן די ליבעראַלן מיט סאָ־ציאַליסטישע קאַנדידאַטן, נאָר אָנהייזגען אָדער אַרויפצוצווינגען אויף זיי פאַרשידענע אידייען. אַז זיי ווערן דערביי אַליין באַשווינדלט, אָדער באַשווינדלען דעם סאָציאַליזם, זעען זיי נאַטירלעך ניט איין. זיי האָבן

מיט גרויס פליס באזאָרגט שונד־ביכער, אויך גוטע פּראָפּאַגאַנדע שריפטן, דאָס בעסטע וואָס די ענגלענדער האָבן אין דעם פעלד. אָבער ווי זיי קומען ארויף אויף זייער ספּעציפישער טאַקטיק, צו פאַרטושן דעם קלאַסן־קאַמף, ווערט זייער ארבעט מיאוס. דערפון שטאַמט זייער פאַ־נאַטישער האַס צו מאַרקסן און צו אונז אלע — וועגן קלאַסן־קאַמף." („זאָרגע־בריוו־קעסטל", זייט 390.)

צום סוף האָט אויך לענין די פאַביאַנער אזוי אָפּגעשאַצט:

„דעם לעצטן אויסדרוק פון אָפּאָרטוניזם און פון דער ליבעראַלער אַר־בעטער־פּאָליטיק האָבן מיר זיכער אין דער פאַביאַנער געזעלשאַפט"...

די אומאָפּהענגיקע אַרבעטער־פּאַרטיי

די צענטראַלע פראַגע פון סאָציאַליזם איז די פאַראייניקונג פון וויסנ־שאַפטלעכן רעוואָלוציאָנערן סאָציאַליזם מיט דער פּראָלעטאַרישער מאַסן־באַוועגונג. די „סאָציאַל־דעמאָקראַטישע פעדעראַציע" איז דערפאַר ניט מסוגל געווען. צו זאָגן דאָס מיט ענגלסעס ווערטער, האָט די סאָציאַל־דעמאָ־קראַטישע פעדעראַציע געפירט דערצו אַז:

„די מאַרקסיסטישע טעאָריע פון אנטוויקלונג איז אַראָפּגעשלעפּט געוואָרן צו אן אָרטאָדאָקסישער איינגעשרומפּנקייט, וועלכע האָט זיך ניט אנטוויקלט ביי זיי פון זייער אייגענעם קלאַסן־געפיל, נאָר זיי האָבן דאָס גלייך אַראָפּגעשלונגען ווי א גלויבן. דערפאַר בלייבט בלויז סעקטע, און ס'קומט, ווי העגעל זאָגט, פון גאָרנישט, דורך גאָרנישט צו גאָר־נישט." (בריוו צו זאָרגע פון 12טן מאַי 1894, „זאָרגע בריווקעסטל", זייט 412.)

דערוויל איז דאָס שטרעבן נאָך א מאַסן־פּאַרטיי ביים ארבעטער־קלאַס געוואָרן אַלץ שטאַרקער, בפרט נאָך דעם פּלוצלונדיקן איבערבייט, וואָס איז געקומען אין די אַכציקער יאָרן.

אַזאַ פאַרזוך אריינצונעמען פאַרשידענע ארבעטער אָרגאַניזאַציעס אין איין פּאַרטיי איז — נאָך דעם ערשטן פּרוּוו אין 1889 אין סקאָטלאַנד — געמאַכט געוואָרן אויף א ברייטערן מאַסשטאַב אין 1893 פון קעיר האַרדיע.

אויף א קאָנפערענץ, אין וועלכער ס'האָבן זיך באַטייליקט 120 דע־לעגאַטן, וועלכע האָבן פאַרטראָטן 5,000 ארבעטער, האָט זיך צעפּלאַקערט א קאַמף וועגן דעם נאָמען פון דער נייער פּאַרטיי. דער פאָרשלאַג צו רופן די פּאַרטיי, סאָציאַליסטישע פּאַרטיי, איז באַקעמפט געוואָרן זייער שאַרף פון א רייע דעלעגאַטן. דער געווערקשאַפטלער, בען טילעט, האָט דערקלערט, אַז דער טרייד־יוניאָניזם איז „דער בעסטער סאָציאַליזם" און די מערסטע

אייראָפּייאישע סאָציאַליסטן זיינען „פּוסטע פּראַזיאָרן און פּאָפּוגייען“.

„אַפילו ווען מיר וואָלטן געהאַט 50 אַזעלכע פּאַרטייען, ווי די דייטשע סאָציאַל־דעמאָקראַטישע, וואָלט איך בעסער אָנגענומען אונזערע פאָרגעשריטענע טרייד־יוניאָנס.“

די קאָנפערענץ האָט באַשלאָסן די נייע פּאַרטיי צו רופן אומאָפּהייניגיקע אַרבעטער־פּאַרטיי“ (אינדעפּענדענט לייבאָר פּאַרטיי). די באַצייכנונג סאָציאַליסטישע פּאַרטיי איז פאַרוואָרפן געוואָרן, ווייל די דערציאונג פון די אַרבעטער אין גייסט פון סאָציאַליזם איז דער ציל פון דער נייער פּאַרטיי און זי דאַרף ניט אָפּשטויסן די ניט־סאָציאַליסטישע אַרבעטער. די אמתדיקייט פונם לעצטן אַרגומענט האָט אויך פר. ענגעלס אנערקענט (1893 אין „זאָרגע בריוועקסטל“, זייט 391 און 393). ער האָט אַוועקגעשטעלט די נויטווענדיקייט צו שאַפן אַ באמת פון־דער־בורזשואַזיע־אומאָפּהייניגיקע מאַסן־פּאַרטיי, וועלכע זאָל זיין אימשטאַנד קודם־כל אויפצוטרייסלען דעם ענגלישן פּראָלעטאַריאַט פון זיין שלאָף. פון דעם שטאַנדפּונקט האָט מען געקאָנט פאַרבייגיין דאָס, וואָס די פּראָגראַם פון דער נייער פּאַרטיי איז געווען אין געוויסע פּונקטן צוגעפּאַסט צום ניוואָ פון די מאַסן. די גאַנצע ווייטערע געשיכטע פון דער אומאָפּהייניגיקער אַרבעטער פּאַרטיי האָט אָבער געוויזן, אַז זי איז געווען אין דער אמתן „אומאָפּהייניגיק פונם סאָציאַליזם, אָבער דערפאַר אָפּהייניגיק פון די ליבעראַלן“ (לענין). די פירער פון דער אומאָפּהייניגיקער אַרבעטער פּאַרטיי (קעיר האַרדיע, סנאָודען, מאַקדאָנאַלד, קליין) האָבן אַנטוויקלט מיינונגען, אַז דער מאַרקסיזם איז אַ שעדלעכע טעאָריע, אַז עס איז „טאַקטיש ניט קלוג“ צו ריידן פון רעוואָלוציע אָדער קלאַסן־קאַמף. דער סאָציאַליזם פון דער אומאָפּהייניגיקער אַרבעטער־פּאַרטיי, איז דורכגעדרונגען פון מאָראַלישע און רעליגיעזע געדאַנקענגאַנגען און שטייט זייער ווייט פון רעוואָלוציאָנערן פּראָלעטאַרישן סאָציאַליזם. אין דער אמתן איז די הויפּט־אַרבעט פון דער אומאָפּהייניגיקער אַרבעטער־פּאַרטיי באַשטאַנען אין אַ יאָגעניש נאָך פּאַרלאַמענט־מאַנדאַטן און אין דורכפירן וואַל־קאַמפּאַניעס.

מיט דער גרינדונג פון דער לייבאָר־פּאַרטיי איז די אומאָפּהייניגיקע אַרבעטער־פּאַרטיי צו איר צוגעטראָטן. זי אַליין האָט זיך ניט געקענט אַנטוויקלען צו אַ מאַסן־פּאַרטיי און איז געבליבן אין די ראַמען פון דער לייבאָר־פּאַרטיי אַ גרופּע פון 30,000—50,000 מיטגלידער. איר אידעאָלאָגישער איינפלוס אויף דער לייבאָר־פּאַרטיי איז אָבער באַדייטנד שטאַרקער געווען (בפרט אין דער אָנהויב־צייט פון דער לייבאָר־פּאַרטיי; היינט איז די אידעאָלאָגישע פירערשאַפט אין דער לייבאָר־פּאַרטיי איבערגעגאַנגען מער צו די פאַביאַנער.)

אין יאָר 1920 איז די אומאָפּהייניגיקע אַרבעטער־פּאַרטיי אַרויסגעטראָטן

פון דעם צווייטן אינטערנאַציאָנאַל און האָט געפּרואווט פאַרבונדן באַציִ־אונגען מיט דעם קאָמוניסטישן אינטערנאַציאָנאַל. נאָכדעם ווי דער קאָ־מינטערן האָט—כדי צו האַלטן פון דער ווייט אָפּאָרטוניסטישע עלעמענטן — אויפגעשטעלט די באַקאַנטע „21 באַדינגונגען“, האָט זיך די אומאָפּהיינ־גיקע אַרבעטער פּאַרטיי אָפּגעזאָגט זיי אָנצונעמען און איז צוגעטראָטן צום צוויי־און־אַ־האַלבן אינטערנאַציאָנאַל, וואָס איז דעמאָלט געגרינדעט גע־וואָרן. היינט*) געהערט די אומאָפּהיינגיקע אַרבעטער־פּאַרטיי ווידער צום צווייטן אינטערנאַציאָנאַל. זי אונטערשטיצט אינגאַנצן די „אַרבעטער“־רע־גירונג. די פירער פון דער אומאָפּהיינגיקער אַרבעטער־פּאַרטיי, ווי צ. ב. מאַקסטאָן, שטרעבן צו פאַרדעקן די אַרבעטער־פיינטלעכע, אימפּעריאַליס־טישע פּאָליטיק פון דער אַרבעטער־פּאַרטיי מיט לינקע פראַזן. אויפן פּאַרטיי־טאָג פון דער אומאָפּהיינגיקער אַרבעטער־פּאַרטיי אין אַפּריל 1931, האָט די פּאַרטיי אריינגעבראַכט אַ פאָרשלאַג צו שאַפן אַ באַזונדערע אינטערנאַציאָ־נאַלע אָרגאַנזאַציע,—אַזאַ מין צוויי־און־אַ־האַלב**) אינטערנאַציאָנאַל, וואָס זאָל איינשליסן די לינקע סאָציאַל דעמאָקראַטן פון פאַרשיידענע לענדער. די פּראָגראַם פון דעם אינטערנאַציאָנאַל דאַרף זיין: „קומען צום סאָציאַליזם“ אויף אַ פרידלעכן וועג, אָן רעוואָלוציע. דער צוועק פון דער נייער קאָמ־בינאַציע פון די אומאָפּהיינגיקע איז קלאָר: צו פאַרמיידן, אז די אַרבעטער וועלכע אַנטוויקלען זיך אין דער לינקער ריכטונג און קערן זיך אָפּ פון די פּאַרטייען פון צווייטן אינטערנאַציאָנאַל, זאָלן זיך ווענדן צו די קאָמוניס־טישע פּאַרטייען אין דעם קאָמינטערן. אַזאַ מאַנעווורע איז אויך געווען דער באַשלוס צו באַגריסן די זיגן פונם פינף־יאָר פּלאַן אין דעם סאָוועטן־פאַרבאַנד דורך אַ טעלעגראַמע צו דער סאָוועטן־רעגירונג, צו וועלכער דער פּאַרטיי־טאָג איז געוואָרן געצוואונגען פונם דרוק פון די אַרבעטער־מאַסן.

די לייבאָר־פּאַרטיי און איר פּאָליטיק

מיט דער גרינדונג פון דער „אומאָפּהיינגיקער אַרבעטער־פּאַרטיי“ איז די אויפגאַבע צו שאַפן אַ מאַסן־פּאַרטיי פונם ענגלישן פּראָלעטאַריאַט, ניט פאַרשוואונדן פון דער טאָג־אָרדנונג. „אַרבעטער“־פאָרשטייער זיינען שוין

---

*) גאָר לעצטנס, נאָכדעם ווי היטלער האָט איבערגענומען די מאכט אין דייטש־לאנד און דער קאָמוניסטישער אינטערנאציאָנאל האָט ארויסגעלאָזן א מאניפעסט פאר א פאראייניקטן פראָנט קעגן פאשיזם, האָט די אומאָפּהיינגיקע ארבעטער פארטיי באשלאָסן צו ארבעטן צוזאמען מיטן קאָמוניסטישן אינטערנאציאָנאל.

**) אזוי האָט מען גערופן דעם פארזוך פון דער א. ס. פּ. ד. צו שאפן אן אינטערנאציאָנאלע פלאטפאָרמע צווישן דעם 2טן און 3טן אינטערנאציאָנאל.

אין 1874 אריין אין אונטערשטן פּאַרלאַמענטן־הויז, אָבער די פּאָליטיק, וועלכע זיי האָבן פּאַרפּאָלגט, האָט זיך זייער ווייניק אונטערשיידט פון דער פּאָליטיק פון די ליבעראַלן. די אַרבעטער־פּאַרטרעטער זיינען נאָכגעגאַנגען אין פּאַרלאַמענט הינטער דער ליבעראַלער פּאַרטיי. אַ פּאַרלאַמענט־קאָמיטעט אויסגעוויילט פון געווערקשאַפטן־קאָנגרעס איז אַריין אין וואַל־אָפּמאַכן מיט די ליבעראַלן און האָט די וואַל־קאַמפּאַניע געפירט אינגאַנצן אין גייסט פון דעם ליבעראַליזם. אָפּט האָבן זיך די איינצלנע אַרבעטער־קאַנדידאַטן, איינער דעם אַנדערן אויפן שאַרפסטן אופן באַקעמפט. כדי ארומצונעמען אַלע אַרבעטער־קאַנדידאַטן און צו העכערן די צאָל מאַנדאַטן, האָט דער קאָנגרעס פון די טרייד־יוניאָנס באַשלאָסן אין 1899 צו רופן אַ באַזונדערע קאָנפערענץ פון אַלע אַרבעטער־אָרגאַניזאַציעס פון די טרייד־יוניאָנס, פון די סאָציאַליסטישע גרופּן און פון די גענאָסנשאַפטן. אויף דעם אופן, איז געלייגט געוואָרן דער גרונטשטיין פון דער צוקונפטיקער לייבאָר־פּאַרטיי. מ׳דאַרף אָבער פעסטשטעלן, אַז די אָפּאָרטוניסטישע פירער פון די טרייד־יוניאָנס האָבן געשטרעבט צו פאַרהאַלטן די גרינדונג פון דער לייבאָר־פּאַרטיי, אַזוי אַז די קאָנפערענץ פון די אויבן־דערמאָנטע אָרגאַניזאַציעס איז ערשט צוזאַמענגעקומען זיך אין אָנהייב 1900, און האָט געגרינדעט דעם „קאָמיטעט פאַר אַרבעטער פאַרטרעטער“, וועלכע האָט זיך אין 1906 אָפיציעל אָנגעשלאָסן אין דער לייבאָר־פּאַרטיי. דעם הויפּט־טייל פון דער נייער פּאַרטיי האָבן געשאַפן די טרייד־יוניאָנס (אָבער ניט אַלע; די באַרג־אַרבעטער צ. ב. האָבן זיך נישט אָנגעשלאָסן אָן דער לייבאָר פּאַרטיי און האָבן געשטימט פאַר די ליבעראַלן). א חוץ דעם זיינען צו דער נייער פּאַרטיי צוגעטראָטן די סאָציאַל־דעמאָקראַטישע פעדעראַציע, די אומאָפּהייגיקע אַרבעטער־פּאַרטיי, די געזעלשאַפט פון די פאַביאַנער און די גענאָסנשאַפטן. אין 1900 האָט די צאָל פון דער מיטגלידערשאַפט פון דער נייער פאַראייניקונג באַטראָפן 376,000, אין 1903, 969,000 ; אין 1911 איז די פּאַרטיי געוואָקסן אויף 1,540,000. לענין האָט אין 1908 דערפון גערעדט, אַז די גרינדונג פון דער ענגלישער לייבאָר־פּאַרטיי באַדייטעט דער ערשטער שריט צו אַ סאָציאַליסטישער אַרבעטער־פּאַרטיי. דערדאָזיקער שריט האָט, נאָך לענינס מיינונג געוויזן, אַז די ענגלישע אַרבעטער — „האָבן זיך אָנגעהויבן צו דערנענטערן אפילו ווען ניט געשיקט און אומקאָנסעקוועט צום סאָציאַליזם“.

די נייע פּאַרטיי, וועלכע האָט פאַראייניקט די טרייד־יוניאָנס מיט די סאָציאַליסטישע גרופּן, האָט זיך אַרויסגעוויזן איינג פאַרקניפּט מיטן רעפאָרמיזם פון די געווערקשאַפט פירערשאַפטן. די לייבאָר־פּאַרטיי איז אין דער אמתן געווען די פּאָליטישע פאַרטרעטערשאַפט פון די טרייד־יוניאָנס, וועלכע האָט אָבער אַזוי ווי פריער צוזאַמענגעאַרבעט אויך מיט די ליבעראַלן. אַזוי זיינען אַריין אין 1906 29 פּאָרשטייער פון דער אַרבעטער־פּאַרטיי אין

פאַרלאַמענט און 14 אַרבעטער־קאַנדידאַטן פון דער ליבעראַלער פּאַרטיי. אָבער ס׳מוז באַמערקט ווערן, אַז אין 25 פון די זיגרייכע 29 וואַל־קרייזן פון דער לייבאָר־פּאַרטיי האָבן אויך די ליבעראַלן געשטימט פאַר די קאַנ־דידאַטן פון דער לייבאָר־פּאַרטיי.

די לייבאָר־פּאַרטיי האָט אין דער אמתן ניט געהאַט קיין באַשטימטע פּראָגראַם און קיין באַשטימטע טאַקטיק, און האָט אירע אָרגאַניזאַציעס אי־בערגעלאָזן פולע פרייהייט אין דער הינזיכט. אויך אייגענע לאָקאַלע אָרגאַ־ניזאַציעס האָט די לייבאָר־פּאַרטיי נישט. ביז 1912 איז אַפילו ניטאָ קיין טעגלעכע ציישונג פון דער פּאַרטיי. אין אַ לייט־אַרטיקל פון דער דעמאָלט אויפגעקומענער ציישונג פון דער לייבאָר־פּאַרטיי, שטייט געשריבן:

„מיר זיינען פאַר דער אַבסאָלוטער פרייהייט פון גערדאַנק און האַנדלונג, מיר זיינען קעגן יעדן פּאַרטיי־צוואַנג.“

אויף אַזוי ווייט האָט עקזיסטירט דער אונטערשייד פון די סאָציאַל־דעמאָקראַטישע פּאַרטייען פון קאָנטינענט אין דער פאַר־קריג צייט. היינט האָט זיך דאָס אָבער לחלוטין געענדערט. פון דער לייבאָר־פּאַרטיי, וועלכע איז געוואָרן צום סוף אַ „דריטע בירגערלעכע פּאַרטיי“, אונטערשיידן זיך נישט מער די סאָציאַל־פּאַשיסטישע פּאַרטייען פון קאָנטינענטאַלער אייראָפּע. זייער אייגנאַרטיק אין פאַרגלייך צו די סאָציאַל־דעמאָקראַטישע פּאַרטייען פון קאָנטינענט, איז געוועזן די אָרגאַניזאַטאָרישע סטרוקטור פון דער לייבאָר פּאַרטיי. די פּאַרטיי האָט נאָר געהאַט קאָלעקטיווע מיטגלידערשאַפט. די אָרגאַניזאַציעס, וועלכע האָבן זיך געוואָלט אָנשליסן אָן דער לייבאָר־פּאַרטיי, (טרייד־יוניאָנס, גענאָסנשאַפטן א. אז. וו.) האָבן דורך אַ מערהייט־באַשלוס געשטימט וועגן אָנשלוס. אויף דעם אופן איז אַ סך מאָל געשען, אַז גרויסע מינדערהייטן פון די, אין דער לייבאָר־פּאַרטיי־אָנגעשלאָסענע אָרגאַניזאַ־ציעס, זיינען מיט דער פּאַרטיי ניט געווען איינפאַרשטאַנען. די מינדערהייטן האָבן צ. ב. געפאָלגט די ליבעראַלן אָדער די קאָנסערוואַטיוון, האָבן אָבער טראָצדעם געהערט צו דער אַרבעטער־פּאַרטיי און זיינען אַפילו געווען גע־צוואונגען, ניט רעכענענדיק זיך מיט זייערע אַנזיכטן, צו אונטערשטיצן מאַטעריעל די לייבאָר־פּאַרטיי, ווייל די טרייד־יוניאָנס האָבן געזאַמלט פליכט־ביישראַגן פאַר פּאָליטישע צוועקן.

זייט 1918 האָבן זיך די אָרגאַניזאַטאָרישע פאָרמען פון דער לייבאָר־פּאַרטיי אַביסל געענדערט. די קאָלעקטיווע מיטגלידערשאַפט איז געבליבן. אַ חוץ דעם עקזיסטירט אָבער אויך אינדיווידועלע מיטגלידערשאַפט פון פּער־זאָנען, וועלכע געהערן ניט צו קיין פאַרבאַנד און ניט צו אַ סאָציאַליסטי־שער אָרגאַניזאַציע. דורך דערדאָזיקער נייער ענדערונג זיינען די טויערן פון דער פּאַרטיי געעפנט געוואָרן פאַר אַ סך קלאַסן — שונאים פונם פּראָ־לעטאַריאַט — העכערע אָפיצירן, גלחים, א. אז. וו. ס׳זיינען אנטשטאַנען לאָ־

קאַלע גרופּן פון דער פּאַרטיי, וועלכע האָבן אַריינגענומען אַלע מיטגלידער פון דער פּאַרטיי אין די דאָזיקע פּלעצער.

וואָס ס'שייך דער אידעאָלאָגיע פון דער לייבאָר־פּאַרטיי, איז זי געווען פּאָרמלאָז, ווייל ס'האָט ניט עקזיסטירט קיין איינהייטלעכע פּראָגראַם, און די פּאַרטיי האָט מיט זיך פאָרגעשטעלט אַ מעכאַנישע צוזאַמענפּאַסונג פון פאַרשיידענע גרופּן.

ווי פרעמד די פּראָגראַם פון דער אַרבעטער־פּאַרטיי איז צום מאַרק־סיזם, קען מען אורטיילן פון דעם ביישפּיל פון מעקדאָנאַלדן, דער לאַנג־יאָריקער פירער פון דער לייבאָר־פּאַרטיי און דעם הויפּט פון דער הײנטי־קער לייבאָר רעגירונג פון ענגלאַנד. מיר גיבן איבער עטלעכע אויסצוגן פון מאַקדאָנאַלדס בוך „די סאָציאַליסטישע באַוועגונג."

מאַרקס האָט גערינט „צו איינגע" געשיכטלעכע אויפפאַסונגען.

„נאָר דורך אַן איבערפלעכלעכער באַטראַכטונג פון געשיכטע פון דער אַנטוויקלונג פון געזעלשאַפטן און פון נאַציעס, ווייזט זי אויס צו זיין אַ געשיכטע פון קלאַסן־קאַמף."

אין דעמאָקראַטישן רעזשים:

„פאַרנעמט דעם פּלאַץ פון קלאַסן־באַוואוסטזיין, דער שטאַטס־באַ־וואוסטזיין. דער קאַפּיטאַליסט איז אין דער זעלבער מאָס אַ קרבן פון דער עקזיסטירנדיקער אָרדנונג, אַזוי ווי דער אַרבעטלאָזער. ער שפּירט אויך אַ געוויסן דרוק, ווי דער אָרימער שפּירט דעם דרוק פון אָרימקייט. די רעזולטאַטן פון דעם דרוק זיינען אפילו אין ביידע פאַלן ניט די זעלבע, זיי זיינען אָבער די פּרוכטן פון דער זעלבער געזעלשאַפטלעכער אָרד־נונג. די טרייבנדיקע קראַפט פון סאָציאַליזם איז נישט נאָר אַ ווירט־שאַפטלעכער, נאָר אויך אַן אינטעלעקטועלער."

מאַרקס מאַכט אַ טעות, ווען ער זאָגט, אַז דער סאָציאַליזם מוז קומען, ווייל דער עלנט און די אָרימקייט פון די מאַסן וואַקסט. לויט מאַקדאָנאַלדן וועט דער סאָציאַליזם נאָר:

„ביים וואַקסנדן וואוילשטאַנד, ביים ליכט פון דער אויפגייענדיקער זון דערשיינען * * * דער סאָציאַליזם באַקומט זיינע מערסטע אָנהייגער, נישט אין די עלנדע קוואַרטאַלן, נאָר דאָרט, וואו ס'איז דאָ אַ געוויסער וואוילשטאַנד * * * די סאָציאַליסטישע אַרמיי ווערט געפורעמט פון די געלערנטע אַרבעטער."

אַזוי פאַרטרעט מאַקדאָנאַלד דעם אַרבעטער־אַריסטאָקראַטישן כאַראַק־טער פון ענגלישן סאָציאַליזם.

גיט מען נאָך צו די רעליגיעז־זיטלעכע אידייען, וועלכע דאָמינירן אין מאַקדאָנאַלדס וועלט־אַנשויאונג, ווערט קלאָר, ווי פרעמד דידאָזיקע אידעאָלאָגיע פונם פירער פון דער לייבאָר פאַרטיי איז פונם סאָציאַליזם. אַ סאָציאַליזם אָן אַ סאָציאַליסטישער רעוואָלוציע, קלאַסן אָן קלאַסן־קאַמף, אַ ליבעראַליזם, געפאַרבט מיט סאָציאַליזם, אַ סאָציאַליזם געפּאָרט מיט קריסט־לעך־זיטלעכע אידייען! היינט, ווען די לייבאָר־פאַרטיי איז די רעגירונג, ווערט זייער קלאָר, וואָס מען קען דערוואַרטן פון זייער סאָציאַליזם. די לייבאָר־רעגירונג איז בולט ארויסגעטראָטן אַלס אַגענטור פון דער אימפעריאַליסטישער בורזשואַזיע, אַלס אַ רעגירונג פון קאַפּיטאַליסטישער ראַציאָנאַליזאַציע, פון אַרבעטלאָזיקייט און פון עלנט פון די אַרבעטער־מאַסן, אַלס אַ רעגירונג פון אונטערדריקונג פון דער רעוואָלוציאָנערער באַוועגונג אין די קאָלאָניעס.

5. די אויבערשטע און אונטערשטע שיכטן פונם ענגלישן פראָלעטאַריאַט

די רעזולטאַטן פון דער פּאָליטיק פון פאַרהאַנדלונג

וואָס פאַרא רעזולטאַטן האָט געבראַכט די פּאָליטיק פון קאָמפּראָמיסן, וועלכע די טרייד־יוניאָנס און די אַנדערע אַרבעטער־אָרגאַניזאַציעס האָבן פאַרפאָלגט? ס׳וואָלט געווען גרונט־פאַלש צו גלויבן, אַז דער גאַנצער אַרבעטער־קלאַס פון ענגלאַנד האָט געהאַט דעם זעלבן אָנטייל און די „גליקברייגענדיקע“ פאָלגן פון „אינדוסטריעלן שלום“. די געווינסן פון די טרייד־יוניאָנס דאַרף מען ניט איבערשאַצן.

אפילו ווען מען באַטראַכט די דורכשניט־לוינען, אין וועלכע ס׳ווייזט זיך, נאָכאַמאָל, נישט ריכטיק די אמתע לאַגע פון די אַרבעטער־מאַסן, זעען מיר דאָס פאָלגנדע: אין דער צייט פון 1880 ביז 1900 זיינען דורכשניט־לוינען געשטיגן נאָר 20 פּראָצענט ד. ה. איין פּראָצענט אַ יאָר. נאָך ערגער זעט עס אויס אין אָנהייב פון 20סטן יאָרהונדערט.

לאָמיר זיך אויך צוקוקן צו דער אַרבעטס־צייט. ביז צום וועלט־קריג איז אויף קיין שום געביט פון דער ענגלישער אינדוסטריע ניט איינגעפירט געוואָרן דער אַכט־שטונדיקער אַרבעטס־טאָג. די קורצסטע אַרבעטס־וואָך האָט באַטראָפן 52 און־אַ־האַלב שטונדן. אַ סך אינדוסטריעס, צ. ב. די טעקסטיל־אינדוסטריע, די גוס־אייזן אינדוסטריע, האָבן געהאַט אַ 55 שטונדיקע וואָך. נאָך ערגער איז געווען ביי די לאַנד־אַרבעטער. אין 2120 געמיינדעס האָט די אַרבעטס־צייט אין זומער באַטראָפן אין 32.2 פּראָצענט פאַלן איבער 10½ שעה; אין 8.6 פּראָצענט פאַלן איבער 11 שעה און אין 25.2 פּראָצענט פאַלן, 10 שעה אַ טאָג.

בשעת די בורזשואזיע ווערט נתעשר פון דער עקספּלואַטאַציע פונם גוואַלטיקן קאָלאָניאַלן באַזיץ, איז דער עלנט פון די מאַסן געבליבן ווי פריער. צום סוף פון 19טן יאָרהונדערט האָבן 12 פּראָצענט פון דער ענגלישער באַפעלקערונג פאַרמאָגט מער ווי א העלפט פון דעם גאַנצן נאַציאָנאַלן איינקונפט, אין דער זעלבער צייט זיינען 3 מיליאָן מענטשן אָפיציעל פאַרשריבן געוואָרן אלס אָרימע לייט.

אפילו די וועבס מוזן צוגעבן, אַז אין 1893 האָבן נישט ווייניקער פון 25 פּראָצענט פון די דערוואַקסענע אַרבעטער באַקומען ווייניקער פון 20 שילינג, ד. ה. ווייניקער פון עקזיסטענץ־מינימום.

מאַקדאָנאַלד האָט געשריבן אין זיין בוך „סאָציאַליסטישע באַוועגונג“:

„א גוואַלטיקער טייל פון דער ענגלישער באַפעלקערונג פאַרדינט ווייניקער ווי ס'נויטיקט זיך צום לעבן. דערביי דערקלערט זיך די דאָזיקע אָרימקייט מיט דעם, וואָס די פאַרדינסטן זיינען צו קליין און בשום אופן ניט דערפאַר, וואָס מען פאַרשווענדט דאָס געלט * * * איעדע געוויסנהאַפטע סטאַטיסטישע אונטערזוכונג דעקט אויף א שרעקלעכן עלנט און א ביטערן קאַמף פאַר עקזיסטענץ, וועלכער ווערט אָנגעפירט אין די שוידערלעכסטע און אומגלויבלעכסטע באַדינגונגען. אין דער אמתן ווערט די גאַנצע לעבנס־ענערגיע פונם גרעסטן טייל פון ענגלישן פאָלק פאַרשווענדעט אויף צו קריגן א שטיקל ברויט מיט פוטער צו שטילן דעם הונגער און א דאַך איבערן קאָפּ ביינאַכט. און אויך דאָס געלינגט ניט תמיד.“

דערצו קומט נאָך די אַרבעטלאָזיקייט, דידאָזיקע כראָנישע מגפה פון די ענגלישע אַרבעטער־מאַסן. די ענגלישע אינדוסטריע אַרבעט הויפּטזעכלעך פאַר עקספּאָרט און פאַרנוצט אויסערלעכע רוי־שטאָפן און האַלב־פאַבריקאַטן. די אַנטוויקלונג פון דער ענגלישער אינדוסטריע הייננט אָפּ פון די וואַקלענישן אויפן וועלט־מאַרק, און ס'איז דורכאויס נאַטירלעך, אַז יעדער פאַל פון פרייזן אויף דעם וועלט־מאַרק ברייננט באַלדיקע אַרבעטלאָזיקייט אין די באַטרעפנדע אינדוסטריע־צווייגן. ס'איז דערפאַר ניט קיין וואונדער, אַז שוין פאַרן קריג זיינען אין ענגלאַנד געווען 2 מיליאָן אַרבעטער, וועלכע זיינען געווען יעדעס יאָר 4 ביז 6 מאָנאַטן אָן אַרבעט. א חוץ דידאָזיקע „סעזאָניקע“ אַרבעטלאָזע זיינען נאָך אָבער געווען מיליאָנען אַרבעטער, וועלכע זיינען פאַר א לאַנגער צייט אַרויסגעשטופּט געוואָרן פון דער פּראָדוקציע.

„ווער ס'איז פאַרביינעגאַנגען פאַרן קריג די גאַסן פון לאָנדאָן אָדער פון אַנדערע גרויסע שטעט — דערציילט דער דייטשער עקאָנאָמיסט הער־

מאן לעווי — דער האָט געקענט איבעראַל פארוואונדערט און דערשיטערט אָנשטויסן זיך אויף אַרבעטלאָזע — אָפּגעריסענע, אומגליקלעכע און אויסגעמאַטערטע באַשעפעניש, וועלכע האָבן נישט געמאַכט דעם איינ־דרוק אַז זיי זיינען ערשט נישט לאַנג געקומען צו אַזאַ פארצווייפלטער לאַגע, נאָר פאַרקערט, יעדער האָט זיך געקלאָגט, אַז ס'איז זיי זייער שווער פון דער עלנטער לאַגע זיך צו באַפרייען."

מיר זעען אַלזאָ, אַז די פּאָליטיק פון „אינדוסטריעלן פרידן" איז בשום אופן ניט געווען אַזוי אויסגעצייכנט, ווי די פירער פון די טרייד־יוניאָנס פלעגן עס פאָרשטעלן. דערצו קומט נאָך צו די אויסערגעוויינלעכע צאָל פון אומגליקס־פאַלן ביי דער אַרבעט (די טרייד־יוניאָנס האָבן די גאַנצע צייט פון זייער עקזיסטענץ קיין איינאיינציקן סטרייק ניט געפירט פאַר אומגליק־באַשיצונג). צום סוף דאַרף מען נאָך דערמאָנען דעם מיסברויך פון קינ־דער־אַרבעט.

די אַרבעטער אַריסטאָקראַטיע און די אונטערשטע שיכטן פון אַרבעטער־קלאַס

אויף יעדן געביט פונם אַרבעטער־לעבן פון ענגלאַנד, קענען מיר זיך איבערצייגן, אַז די באַהויפּטונג, אַז דער וואוילשטאַנד פון דעם גאַנצן אַרבע־טער־קלאַס איז געשטיגן, איז אַ ליגן. אויב אימיצער האָט פּראָפיטירט פון דער פּאָליטיק פון „אינדוסטריעלן פרידן", איז דאָס געווען די אויבערשטע שיכט פון אַרבעטער־קלאַס — די אַרבעטער אַריסטאָקראַטיע. די לאַגע פון די אונטערשטע שיכטן פונם אַרבעטער־קלאַס, איז געבליבן אַזוי עלנדיק, ווי זי איז געווען, און זי איז געוואָרן נאָך ערגער. אין ערגעץ ניט איז דער אָפּגרונט צווישן די געשולטע און ניט־געשולטע אַרבעטער אַזוי גרויס ווי אין ענגלאַנד.

פון דער אַנדערער זייט, שטעלט אָבער לענין פאַר די טענדענץ פון די מאַסן אָפּצוטרייסלען דעם יאָך פון אימפּעריאַליזם און אָפּצוואַרפן די בורזשואַזיע, דאָס זעלבע האָפּט אויך פרידריך ענגעלס:

די טרייד־יוניאָנס זיינען ניט געווען קיין אָרגאַניזאַציעס פון גאַנצן אַרבעטער־קלאַס, נאָר אָרגאַניזאַציעס פונם אויבערשטן שיכט פונם אַר־בעטער־קלאַס.

די איבעריקע אַרבעטער־מאַסע, די פּראָלעטאַרישע הינטערשטע שיכטן האָבן זיך געהאַלטן ביים אָפּאָרטוניזם פון דער אויבערשטער שיכט. די וועבס שרייבן:

„אין די טרייד־יוניאָנס, וואָס האָבן נאָר אויפגענומען אַרבעטער מיט אַ גרויסן דורכשניט־לוין, האָבן די ניט געשולטע בוי־אַרבעטער,

> די ארבעטער פון די גאז אנשטאלטן און די דאק ארבעטער, געזען אריס־טאָקראַטישע קערפּערשאַפטן, וועלכע זיינען זיי אזוי ווייניק אָנגעגאנגען ווי דאָס לאָרדן־הויז."

די אָפיציעלע היסטאָריקער פון די טרייד־יוניאָנס באַקלאָגן זיך אויף דער „דורכאויסיקער קעגנערשאַפט" פון די דאָזיקע הינטערשטע שיכטן, די צאָלרייכע קאַטעגאָריעס אַרבעטער וואָס שטייען ניט אין די טרייד־יוניאָנס (די וועבס רופן זיי „פּרימיטיוו", „אומטאַלעראַנט", „אוטאָפּיסטן").

לענין האָט איינמאָל געזאָגט, אַז ענגלאַנד, פריער ווי אַלע אַנדערע לענדער, האָט באַוויזן דאָס שטרעבן פון אימפּעריאַליזם:

„צו שפּאַלטן די אַרבעטער און צו שטאַרקן דעם אָפּאָרטוניזם אין זייערע רייען און צו ברענגען צו אַ פאַראיבערגייענדיקער צעברעקלונג פון דער אַרבעטער־באַוועגונג."

> „אזוי לאנג ווי ס'האָט געדויערט דער אינדוסטריע מאָנאָפּאָל אין ענגלאנד, האָט דער ארבעטער־קלאס געהאט זיין חלק ביז צו א געוויסער מאָס אין די פּראָפיטן פון דעם מאָנאָפּאָל. די דאָזיקע פּראָפיטן זיינען זייער ניט גלייך צעטיילט צווישן זיי געוואָרן. די פריוועליגירטע מינדערהייט האָט אוועקגענומען דעם גרעסטען חלק, אָבער די גרויסע מאסע האָט כאָטש פון צייט־צו־צייט געהאט עפּעס א חלק אין דעם. און דאָס איז די אורזאך וואָס זינט דעם אָפּשטאַרבן פון אָוועניזם איז אין ענגלאנד ניט געווען קיין סאָציאַליזם. מיטן צוזאמענברוך פון מאָנאָפּאָל וועט דער ענגלישער ארבעטער־קלאס פארלירן די פריוועליגירטע שטעלונג. אין אלגעמיין וועט ער אין איין טאָג, די פריוועליגירטע און אָנפירנדיקע מינדערהייט ניט אויסגעשלאָסן, זיך זען אין דעם זעלבן מצב ווי די ארבעטער פון אויסלאנד. און דאָס איז די אורזאך פארוואָס ס'וועט ווידער צוריקקומען דער סאָציאַליזם אין ענגלאנד." (פון דעם אריינפיר צו ענגעלס „די לאגע פון ארבעטער־קלאס אין ענגלאנד, זייט 23, געשריבן אין 1872.)

די פארערגערונג פון דער ווירטשאַפטלעכער לאַגע פון די אַרבעטער־מאַסן אין אָנהייב פון הייַנטיקן יאָרהונדערט אין צוזאַמענהאַנג מיטן ווירטשאַפטלעכן אונטערגאַנג פון ענגלאַנד, האָט געפירט צו אַ פאַרשטאַרקטער רעוואָלוציאָניזירונג פון די אַרבעטער־מאַסן. אין דער צייט, אַנטשטייט אין אַרבעטער־קלאַס אַ באַוועגונג פאַר אַ נייעם טרייד־יוניאָניזם, וועלכער איז געגאַנגען אַ סך ווייטער ווי דער נייער טרייד־יוניאָניזם פון די אַכציקער יאָרן. פאַר די געוועדקשאַפט־אָנגעשטעלטע איז געווען אַלץ שווערער אָנצוהאַלטן דעם „אינדוסטריעלן פרידן". די באַרג־אַרבעטער האָבן פאַרלאַנגט דאָס באַשטימען פון מינימאַל־לוינען, די אייזנבאַנער האָבן געפאָדערט

אין 1906 אן אַלגעמיינע לוין־העכערונג און האָבן צוגעגרייט אַ גענעראַל־סטרייק. די אַרבעטער פון דער טעקסטיל־אינדוסטריע האָבן אויפגעלייזט אין 1908 זייער אָפּמאַך מיט די אונטערנעמער און האָבן אָנגעהויבן אַ סטרייק וואָס האָט געדויערט 7 וואָכן.

אין צוזאַמענהאַנג מיטן אויפשוואונג פון דער אַרבעטער־באַוועגונג, זיינען אַנטשטאַנען סינדיקאַליסטישע שטימונגען און אַ סך סינדיקאַליסטישע אָרגאַניזאַציעס. די סינדיקאַליסטן (ווי צ.ב. טאָם מאַן) האָבן זייער שאַרף באַקעמפט די פּאָליטיק פון „סאָציאַלן פרידן"; זיי האָבן זיך אָפּגעזאָגט פון אַלע אַרביטראַציע־קאָמיטעטן און פון אַלע אָפּמאַכן מיט די אונטערנעמער. זיי האָבן נישט געגלויבט אין סאָציאַלע רעפאָרמען און אין פּאַרלאַמענטאַרישער טעטיקייט. אָבער אין דער אמתן האָבן די ענגלישע סינדיקאַליסטן נים אינגאַנצן פאַרוואָרפן די פּאַרלאַמענטאַרישע טעטיקייט, זיי האָבן זי נאָר געוואָלט אונטערוואַרפן דעם עקאָנאָמישן קאַמף.

„מעגן די פּאָליטיקער טאָן וואָס זיי קענען — האָט טאָם מאַן געשריבן אין 1910 — ווען ס'וועט זיין אַ ווירטשאַפטלעכע מאַכט אין לאַנד, וועלכע וועט זיין באַרייט זיי צו אונטערשטיצן, דעמאָלט וועט מען אַ סך זאַכן דערגרייכן, אויף וועלכע מען האָט אפילו נים געהאָפט."

דער אויפשוואונג פון דער ענגלישער אַרבעטער־באַוועגונג פאַרן וועלט־קריג

פאַרן וועלט־קריג הויבן זיך הויך די כוואַליעס פון דער אַרבעטער־באַוועגונג אין ענגלאַנד. די צייט פון 1911־1913 איז אַ פּעריאָדע פון גוואַלדיקע סטרייקס. אין יאָר 1913 קומען פאָר 1459 קאָנפליקטן, דורך וועלכע ס'גייען פאַרלוירן 9.8 מיליאָן אַרבעטס־טעג. אין 1912 איז די צאָל פון די קאָנפליקטן 834, דער פאַרלוסט פון אַרבעטס־טעג 40.9 מיליאָן. אין 1912 האָבן געסטרייקט מער ווי אַ מיליאָן באַרג־אַרבעטער.

לענין האָט מיט געשפּאַנטער אויפמערקזאַמקייט נאָכגעפאָלגט דעם מאָדערנעם קאַמף. ער האָט געשריבן:

„די אָרגאַניזאַציע פון די באַרג־אַרבעטער איז געווען מוסטער־האַפט. ס'איז נים געווען קיין איין סטרייק־ברעכער. ס'האָט נים געקאָנט זיין קיין רייד אָנצוהאַלטן די אַרבעט דורך סאָלדאַטן און אומדערפאַרענע אַרבעטער. נאָך זעקס וואָכן קאַמף האָט די בירגערלעכע רעגירונג פון ענגלאַנד איינגעזען, אז דאָס גאַנצע אינדוסטריעלע לעבן פון לאַנד האָט זיך אָפּגעשטעלט, אַז די ווערטער פון אַרבעטער־ליד ווערן פאַרווירקלעכט: 'אַלע רעדער שטייען שטיל ווען דיין שטאַרקער אָרעם וויל'. די רעגירונג האָט זיך געלאָזט אויף קאָמפּראָמיסן. דער מיניסטער־פּרעזידענט פון דער מעכטיקסטער וועלט־רעגירונג, וואָס ס'האָט אמאָל עק־

> זיסטירט, איז ארויסגעטראָטן פאר די דעלעגאטן פון די סטרייקנדיקע באַרג־אַרבעטער און האָט זיך ביי זיי געבעטן אָנצונעמען דעם קאָמפּראָמיס. נאָכן סטרייק פון די באַרג־אַרבעטער איז דער ענגלישער פּראָלעטאַריאַט שוין ניט דער פריערדיקער. די אַרבעטער האָבן זיך אויסגעלערנט צו קעמפן. זיי האָבן דערזען דעם וועג וואָס וועט זיי פירן צום זיג. זיי האָבן דערקענט זייער קראַפט. זיי האָבן אויפגעהערט צו זיין די געדולדיקע שעפעלעך ווי זיי האָבן אויסגעזען צו זיין אַ לאַנגע צייט אין די אויגן פון די פאַרטיידיקער פון לוין־שקלאַפעריי.“

אין אַ יאָר אַרום קומט דער גענעראַל־סטרייק פון אייזנבאַנער אין דובלין, וועלכער פירט צו גרויסע צוזאַמענשטויסן (איבער 400 פאַרוואונדעטע און 2 טויטע). ביים געווערקשאַפט קאָנגרעס פון 1913 קלינגען צום ערשטן מאָל נייע טענער. ס׳ווערט פאָרגעשלאָגן איבערצופירן דעם קאָנגרעס קיין דובלין און צו אָרגאַניזירן אַ גענעראַל־סטרייק. די אַרבעטער־באַוועגונג האָט אָנגעהויבן צו ברעכן די ראַמען פון פרידלעכן טרייד־יוניאָניזם.

דאָס שטרעבן פון די אַרבעטער־מאַסן אויפצובויען אַן אמתע סאָציאַליסטישע אַרבעטער־פּאַרטיי איז אַלץ שטאַרקער געוואָרן. אין 1913 איז געגרינדעט געוואָרן פון די אַמאָליקע מיטגלידער פון לינקן פליגל פון דער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער פעדעראַציע, די סאָציאַליסטישע אַרבעטער־פּאַרטיי פון ענגלאַנד (סאָשעליסט לייבאָר פּאַרטיי), די רעוואָלוציאָנערע קלאַסן פּאַרטיי פונם ענגלישן פּראָלעטאַריאַט פאַר דער גרינדונג פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי.

דאָס יאָר 1911 שטייט שוין גרייט פאַר אַ באַוועגונג פון אַ פאַראייניקטער סאָציאַליסטישער פּאַרטיי. ס׳איז געגרינדעט געוואָרן די בריטישע סאָציאַליסטישע פּאַרטיי (בריטיש סאָשעליסט פּאַרטי), צו וועלכער ס׳איז צוגעשטאַנען די סאָציאַל־דעמאָקראַטישע פּאַרטיי (די אַלטע סאָציאַל־דעמאָקראַטישע פעדעראַציע), עטלעכע מיטגלידער פון דער אומאָפּהייניקער אַרבעטער פּאַרטיי און אַנדערע סאָציאַליסטישע גרופּירונגען. צו דער פּאַרטיי האָט אויך געהערט האַרי קוועלטש — אַ קאָנסעקווענטער רעוואָלוציאָנערער מאַרקסיסט.

בשעת דעם וועלט־קריג איז אַנטשטאַנען אין דער בריטישער סאָציאַליסטישער פּאַרטיי אַ לינקער פליגל מיט ט. ראָטשטיין און אַסקין אין דער שפּיץ. אין 1916 האָט זיך די מערהייט פון דער בריטישער סאָציאַליסטישער פּאַרטיי דערקלערט קעגן דעם סאָציאַל־פּאַטריאָטיזם און האָט זיך אָנגעשלאָסן אין צימערוואַלדער מאַניפעסט, און האָט אין 1920 געגרינדעט די קאָמוניסטישע פּאַרטיי פון גרויס־בריטאַניע.

אין יאָר 1914 האָבן די אייזנבאַנער, די באַרג־אַרבעטער און די טראַנספּאָרט־אַרבעטער געשאַפֿן „אַ דריי־בונד“ פֿאַר געמיינזאַמער אַקציע פֿון די־דאָזיקע דריי וויכטיקסטע ארבעטער־קאַטעגאָריעס פֿון ענגלאַנד.

טאָמאַס, איינער פֿון די פּראָמינענטסטע פֿירער פֿון ענגלישן אָפּאָרטוניזם, האָט געמוזט צוגעבן:

„אין יולי 1914 איז די רעוואָלוציע אין דער אינדוסטריע אַזוי נאָענט געקומען ווי נאָך קיינמאָל אין דער געשיכטע פֿון אונזער לאַנד. אַזוינע מעכטיקע אָרגאַניזאַציעס, ווי די פֿאַרבאַנדן פֿון די באַרג־אַרבעטער פֿון די אייזנבאַנער און טראַנספּאָרט־אַרבעטער, האָבן באַשלאָסן אין ווינטער פֿון 1914 אַלע קרעפֿטן אָנצושפּאַנען צו ענדערן גרינטלעך דאָס ווירטשאַפֿטלעכע לעבן פֿון לאַנד. די־דאָזיקע טאַטזאַך — אין פֿאַרבינדונג מיט דעם דעמאָנסטראַטיוון אַרויסווייזן פֿון לוקסוס פֿון די רייכע לייט, און די עלנטע שכירות פֿון די אַרבעטער — האָט אַזוי שטאַרק פֿאַרשאַרפֿט דעם קלאַסן־האַס — אַז ס׳האָט פֿאַטאַל געדראָט די העכסטע אינטערעסן פֿון לאַנד.“

דער וועלט־קריג האָט אָפּגעבראָכן דעם פּראָצעס פֿון ראַדיקאַליזאַציע פֿון דער ענגלישער אַרבעטער־באַוועגונג. אַ נייער אויפֿשוואונג איז ערשט ווידער געקומען נאָכן וועלט־קריג. דער מעכטיקער גענעראַל־סטרייק און דער סטרייק פֿון די באַרג־אַרבעטער אין 1926, זיינען די וויכטיקסטע סימנים פֿון דעם נייעם עטאַפּ פֿון דער רעוואָלוציאָנעריזירונג פֿונם ענגלישן פּראָלעטאַריאַט.

צוגאָב

לענין וועגן סכסוכים מיטן אָפּאָרטוניזם אין דער אומאָפּהייננגיקער אַרבעטער־פּאַרטיי

(פון ביז איצט נאָך ניט איבערגעזעצטן אַרטיקל פון אַפּריל 1913)

אין צוזאַמענהאַנג מיט אַ באַריכט וועגן פּאַרטיי קאָנגרעס פון מאַי 1912, שרייבט לענין דאָס פאָלגנדיקע:

„אויסערגעוויינלעך אינטערעסאַנט זיינען אין דעם באַריכט די דיסקוסיעס איבער דער פראַגע פון דער פּאַרלאַמענטאַרישער טאַקטיק; אין דער אמתן זיינען דאָס געווען דיסקוסיעס וועגן אַ סך טיפערע פראַגן, וועגן דער סאָציאַל־דעמאָקראַטישער און וועגן דער ליבעראַלער אַרבעטער־פּאָליטיק, ווען אַפילו די רעדנער האָבן דידאָזיקע אויסדרוקן נישט באַנוצט.

„די דיסקוסיע אויפן קאָנגרעס האָט געעפנט אַ מיטגליד פון פּאַרלאַמענט, דזשאָוועט. ער האָט אַריינגעבראַכט אַ רעזאָלוציע קעגן דער אונטערשטיצונג פון די ליבעראַלן, איבער וועלכער מיר וועלן באַלד עפּעס געוויערס זאָגן. און זיין אידייען־גענאָסע קאַנוויי, וועלכער האָט אונטערשטיצט די רעזאָלוציע, האָט דירעקט דערקלערט: דער איינפאַכער אַרבעטער שטעלט תמיד די פראַגע — האָט דען די אַרבעטער־פּאַרטיי אין פּאַרלאַמענט איר זעלבסטשטענדיקע ליניע? ביי די אַרבעטער פאַרשטאַרקט זיך דער פאַרדאַכט, אַז די אַרבעטער פּאַרטיי איז „געפאַנגען“ געוואָרן פון די ליבעראַלן. אין לאַנד פאַרשפּרייט זיך אַלץ מער די מיינונג, אַז די אַרבעטער־פּאַרטיי איז נאָר אַ פליגל פון דער ליבעראַלער פּאַרטיי. מען דאַרף באַמערקן, אַז די אַרבעטער־פּאַרטיי אין פּאַרלאַמענט באַשטייט נישט נאָר פון פאַרטרעטער, וועלכע געהערן צו דער אומאָפּהייננגיקער אַרבעטער־פּאַרטיי, נאָר אויך פון פאַרטרעטער, וועלכע זיינען אַריינגעפירט געוואָרן פון געווערקשאַפט־פאַרבאַנדן. דידאָזיקע פאַרטרעטער רופן זיך אַרבעטער־פאַרטרעטער און מיטגלידער פון דער אַרבעטער־פּאַרטיי, ניט אַריינטרעטנדיק אַפילו אין דער אומאָפּהייננגיקער אַרבעטער־פּאַרטיי. די ענגלישע אָפּאָרטוניסטן האָבן שוין פאַרווירקלעכט דאָס צו וואָס די אָפּאָרטוניסטן פון אַנדערע לענדער האָבן אַ נייגונג, נעמלעך: די פאַראייניקונג פון דעם סאָציאַליסטישן־אָפּאָרטוניסטישן פאַרטרעטער מיט דעם פאַרטרעטער פון דער כלומרשטער פּאַרטייל־אָזער געווערקשאַפט. די פיל־געלויבטע ברייטע אַרבעטער־פּאַרטיי פון וועלכער ס'האָבן גערעדט ביי אונז אין די יאָרן 1906 און 1907 אַ פּאָר מענשעוויקעס, איז אין ענגלאַנד און נאָר אין ענגלאַנד פאַרווירקלעכט.

„כדי צוגעבן צו זיינע מיינונגען אַ פּראַקטישן אויסדרוק, האָט דזשאָוועט אַריינגעבראַכט אַ רעזאָלוציע. זי איז באַשאַפן העכסט ענגליש. גאָר נישט קיין אַלגעמיינע פּרינציפּן (ווייל די ענגלענדער באַרימען זיך מיט

זייער פּראַקטישן שכל און זייער פאַראַכטונג פון אַלגעמיינע פּרינציפּן — אַן אויסדרוק פון דער קליינלדיקייט אין דער אַרבעטער־באַוועגונג). די רע־זאָלוציע פאָדערט די אַרבעטער גרופּע אין אונטערשטן הויז צו איגנאָרירן אַלע דראָאונגען און דאָס ליבעראַלע מיניסטעריום קאָן בלייבן אין דער מינדערהייט, און צו שטימען אנטשיידן ביי אַלע פראַגן אַזוי, ווי ס׳פאָדערט דאָס וועזן פון דער זאַך גופא.

„דזשאָוועט האָט מיט זיין רעזאָלוציע געכאַפּט דעם אָקס ביי די הער־נער. דאָס ליבעראַלע מיניסטעריום באַמיט זיך מיט אַלע קרעפטן איינ־צורעדן די אַרבעטער, אַז ס׳איז נויטיק צו פאַראייניקן די קרעפטן קעגן דער רעאַקציע (ד. ה. קעגן דער קאָנסערוואַטיווער פּאַרטיי); מען מוז דערהאַלטן די ליבעראַלע מערהייט, וועלכע קען פאַרשווינדן, ווען די אַרבעטער שטי־מען ניט מיט די ליבעראַלן. און דאָ שטעלט דזשאָוועט קלאָר די פראַגע: שטימט ווי איר דיינקט, זאָרגט אייך ניט וועגן די דראָאונגען וועגן שטורץ פון ליבעראַלן מיניסטעריום. שטימט ניט אַזוי ווי ס׳פאַרלאַנגט דער אינ־טערעס פון דער ליבעראַלער פּאַרטיי, נאָר ווי ס׳פאָדערט די זאַך אַליין, ד. ה. מאַרקסיסטיש גערעדט — פירט אַ זעלבסטשטענדיקע פּראָלעטאַרישע קלאַסן־פּאָליטיק אָבער נישט אַ ליבעראַלע אַרבעטער־פּאָליטיק.

„אין די רייען פון דער אומאָפּהייניקער אַרבעטער־פּאַרטיי, ווערט דער מאַרקסיזם פּרינציפּיעל צוריקגעוויזן, און דערפאַר ווערט דאָרטן אַ מאַרק־סיסטישע שפּראַך ניט באַנוצט.

„אויף דזשאָוועטן זיינען באַלד ארויפגעפאַלן די הערשנדיקע אָפּאָר־טוניסטן אין דער פּאַרטיי. און כאַראַקטעריסטיש גענוג! — זיי האָבן אים אָנגעגריפן אינגאַנצן ווי אָפּאָרטוניסטן קענען, פון אונטער אַ וואַנט, מיט ליגנס, מיט פאַרדרייאונגען. אָפן זאָגן, אַז זיי זיינען פאַר דער אונטערשטיצונג פון די ליבעראַלן האָבן זיי ניט געוואָלט. זיי האָבן אַלזאָ אויסגעדריקט זייער מיינונג מיט אַלגעמיינע פראַזן, מיט וואוילגעמיינטע אָנווייזונגען אויף דער זעלבסטשטענדיקייט פון אַרבעטער־קלאַס. פונקט אַזוי ווי אונזערער ׳ליק־ווידאַטאָרן׳, וועלכע שרייען תמיד אויפן קול וועגן זעלבסטשטענדיקייט פון אַרבעטער־קלאַס, באַזונדערס שרייען זיי הויך אין דעם מאָמענט, ווען זיי זיינען אַליין גרייט דידאָזיקע זעלבסטשטענדיקייט אין דער פּראַקטיק אויפצו־געבן פאַר אַ ליבעראַלער אַרבעטער־פּאָליטיק.

„דער פאַרטרעטער פון דער אָפּאָרטוניסטישער מערהייט, מערעיע, האָט אריינגעבראַכט די פאָלגנדע קעגן־רעזאָלוציע:

׳די קאָנפערענץ איז מיט דער מיינונג, אַז די אַרבעטער־פּאַרטיי, כדי בעסער צו דערגרייכן אירע צילן און אַלע מעגלעכע רעזולטאַטן פון איר טאַקטיק, די מיטלבאַרע און אוממיטלבאַרע, מוז זי זיך רעכענען און אויף אַ מינוט ניט פאַרגעסן, אַז אירע באַשלוסן דאַרפן באַצוועקן אויסשליס־

לעך אירע אייגענע אינטערעסן אַלס פּאַרטיי, און צו פאָדערן די געלעגנ־הייטן, וועלכע זיינען גינסטיק פאַר דעם דערגרייכן פון דידאָזיקע צילן׳.

„לאָמיר פאַרגלייכן ביידע רעזאָלוציעס. ביי דזשאָוועטן די קלאָרע פאָ־דערונג אָפּצוברעכן מיט דער פּאָליטיק פון שטיצן די ליבעראַלן. ביי מערעיע גאַרנישט־זאָגנדיקע אַלגעמיינע זאַצן, וועלכע קלינגען גוט און זעען אויס, אז מען קען קענען זיי גאַרניט האָבן, אָבער אין דער אמתן באַהאַלטן זיי די פּאָליטיק פון אונטערשטיצן די ליבעראַלן. וואָלט מערעריע באַקאַנט גע־ווען מיט מאַרקסן און וואָלט ער ארויסגעטרעטן פאַר מענטשן, וועלכע שעצן דעם מאַרקסיזם, וואָלט עס אים גאַרניט געגאַנגען אין דעם צו פאַרשטעלן זיין אָפּאָרטוניזם מיט מאַרקסיסטישן אופן פון ריידן און ער וואָלט געזאָגט, אז גראַדע דער מאַרקסיזם פאָדערט די אָפּשאַצונג פון אַלע קאָנקרעטע אומ־שטענדן אין יעדן פאַל, אז מיר ווילן זיך ניט בינדן די הענט, אז מיר מוזן אָנהאַלטנדיק אונזער זעלבסטשטענדיקייט אויסנוצן די קאָנפליקטן, אז מיר מוזן טרעפן אין דער ׳אכילוסעס פּיאַטע׳ פון די קעגנזאַצן פון דעם עק־זיסטירנדיקן רעזשים און אזו. וו.

„דער אָפּאָרטוניזם קען אין די ווערטער פון אַלערליי טעאָריעס, און אויך פון דער מאַרקסיסטישער, קומען צום אויסדרוק.

„ביי דער אָפּשטימונג זיינען אָפּגעגעבן געוואָרן פאַר דער רעזאָלוציע 73 שטימען, קעגן איר 195 שטימען.

„די אָפּאָרטוניסטן האָבן געזיגט. דאָס איז נישט קיין וואונדער ביי אזאַ אָפּאָרטוניסטישער פּאַרטיי, ווי די ענגלישע אומאָפּהייגיקע אַרבעטער־פּאַרטיי. ס׳איז אָבער איצט אַ פעסטגעשטעלטער אמת, אז דערדאָזיקער אָפּאָרטוניזם רופט אַרויס אַן אָפּאָזיציע אין די רייען פון דער פּאַרטיי.

„די קעגנער פון אָפּאָרטוניזם האָבן אַ סך בעסער זיך געפירט ווי זיי־ערע אידייען־גענאָסן אין דייטשלאַנד פלעגן עס טאָן, וועלכע האָבן פּאַרטיי־דיקט זייערע קאָמפּראָמיסן מיט די אָפּאָרטוניסטן. דאָס אָפענע אַרויס־טרעטן מיט אַן אייגענער רעזאָלוציע האָט אַרויסגערופן זייער וויכטיקע פּרינ־ציפּיעלע דעבאַטן, און דידאָזיקע דעבאַטן וועלן האָבן אַ טיפע ווירקונג אויף דעם ענגלישן אַרבעטער־קלאַס. די ליבעראַלע אַרבעטער־פּאָליטיק האַלט זיך דורך דער טראַדיציע פון דער רוטין און די געשיקטקייט פון די אָפּאָר־טוניסטישע פירער, אָבער איר באַנקראָט ביי דער מאַסע פון פּראָלעטאַריאַט איז אומפאַרמיידלעך“. (לענין, געזאַמלטע ווערק, באַנד 16).

רעקאָמענדירטע ביכער פאַר דעם קורס:

1) דער אימפעריאליזם אלס די העכסטע שטופע פון קאפיטאליזם — לענין.

2) דער אימפעריאליזם און די שפאלטונג פון דער סאָציאליסטישער פאר־טיי — לענין.

3) דאָס פינאנץ־קאפיטאל — הילפערדינג.

4) ביישטראג צו דער געשיכטע פון דער ארבעטער־באוועגונג אין ענגלאנד — ראָטשטיין.

5) די געשיכטע פון בריטישן טרייד יוניאָניזם — סידני וועב.

6) די געשיכטע פון סאָציאליזם אין ענגלאנד — מאקס בער.

RADIO PRESS
655 SIXTH AVENUE
New York
369